

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 6 (6819)

● Trešdiena, 1998. gada 21. janvāris

● Cena Ls 0,18

«Foto Maks» Preiļu filiālē atklāta pasauleslavenā fotomākslinieka Jāņa Gleizda darbu izstāde. Viņa darbi bijuši eksponēti visos sešos kontinentos, iegūtas 37 zelta medaļas, 39 — sudraba, 29 — bronzas, 600 diplomu... Fotomākslinieks apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņi.

● Attēlā: uz izstādes atklāšanu Jānis Gleizds bija ieradies kopā ar dzīvesbiedri Anneli.

6. lpp.

ŠODIEN

«NOVADNIEKĀ»

- ▼ «Mūsu kolektīvs bija mobilizēts nopietnam darbam, tādēļ rezultāti ir tādi, kādiem tiem jābūt,» tā aizvadīto gadu vērtē paju sabiedrības agrofirms «Turība» priekšsēdētājs Romualds Kavinskis → 2. lpp.
- ▼ Līvānu pilsētas bāriņtiesas problēmas un perspektīvas → 3. lpp.
- ▼ «Preiļu siers» kļuvis par lielāko siera ražotāju valsti → 4. lpp.
- ▼ Par ko runāja rajona skolu direktori savā šī gada pirmajā seminārā → 5. lpp.

Duets «Nakts» ir divi mūziku mīloši un ar muzikālu talantu apveltīti cilvēki — Ilze Rožinska un Uldis Bērziņš. Piekdien notika viņu izdotās otrās audiokasetes «Uz vienas elpas» prezentācija.

6. lpp.

Deputāti spriež par atalgojumu Preiļu pilsētas domes iestādēs

Taču noteikt Preiļu pilsētas domes iestāžu vadītāju algas likmes no 1998. gada 1. janvāra domes sēdē neizdevās. Municipālās policijas priekšnieka, pilsētas dzimtsarakstu nodaļas vadītājas, bērnu bibliotēkas vadītājas, kā arī abu bērnu nodarzu vadītāju algas noteiks tikai pēc tam, kad būs skaidrs, ar kādiem budžeta līdzekļiem dome šogad varēs rīkoties.

Darba samaksa domes deputātiem par deputāta pienākumu pildīšanu un

piedalīšanos komiteju sēdēs noteika saskaņā ar 1994. gada 7. jūnija LR MK noteikumiem Nr.112, bet pieaicinātajiem domes komisiju locekļiem saskaņā ar šiem pašiem noteikumiem tika noteikts, ka maksimālais stundu skaits, par kurām komisijas loceklis var saņemt atalgojumu, ir desmit stundas mēnesī.

Pilnīga skaidrība ir tikai par domes priekšsēdētāja un kultūras darba organizatora algu likmēm. Deputāti noteica

Preiļu pilsētas domes priekšsēdētāja algas likmi 400 latu mēnesī. Kultūras darba organizators, kas stāsies darbā tuvākajā laikā, saņems 105 latus mēnesī. Sakarā ar to, ka līdz šim šāda speciālista domē nebija un arī līdzekļi tā algošanai nebija paredzēti, pagaidām kultūras darba organizatoru algas no kultūras un sporta sadaļas līdzekļiem.

L.Kirillova

VIETĒJĀS ZIŅAS

■ Rajona skolu valde izskatīja jautājumu par izmaiņām skolotāju tarifācijā, kas saistīts ar pedagogu pamata algu palielināšanu kopš šī gada 1. janvāra. Taču reāli skolotāja maciņš papildināsies vidēji par diviem trim latiem.

■ Uz Izglītības un zinātnes ministriju šajās dienās aicināti tie skolu valžu speciālisti, kas atbild par eksāmenu norisi skolās. Tiek solīts, ka turpmāk apmaksās arī eksāmenu komisiju un novērotāju darbu. Līdz šim novērotāju, kas tika uzaicināti no citām skolām, ceļa izdevumu segšanai līdzekļi nebija paredzēti.

■ Vakar skolu direktoru atestēšanas komisija ieradās Līvānu 1. vidusskolā. Šīs skolas direktore Maija Kručiņa ir otrā direktore mūsu rajonā, kas iziet atestēšanu. Pirmais atestēts Jānis Eglītis no Preiļu Valsts ģimnāzijas.

■ Rajona skolu valdē tiek risināts jautājums par Rudzētu speciālās skolas filiāļu atvēršanu Preiļos un Līvānos. Tās būs domātas C līmeņa bērniem — ar smagu garīgo atpalicību. Kā informēja skolu valdes priekšsēdētājs Andrejs Zagorskis, Preiļos šāda grupa varētu tikt atvērta, sākot ar jauno mācību gadu, bet Līvānos — 1999. gadā.

■ Rīgā notika skolu valžu priekšsēdētāju seminārs, kurā izskatīts arī jautājums par skolu valžu funkcijām, kas topošajā Izglītības likumā jānoteic precīzāk. Pašlaik pašvaldību vadītājiem izdevīgāk balstīties uz Pašvaldību likumu, kurā daudzas ar izglītību saistītas lietas nav tik sīki formulētas, kā tas ir Izglītības likumā.

■ Aglonas pagasta A.Broka piemiņas fonds nosūtīja vēstuli Latvijas Kultūras ministrijai ar lūgumu piešķirt līdzekļus A.Broka piemiņas iemūžināšanai. Klāt bija pievienots projekts, kādā veidā A.Broka piemiņa Aglonā tiks saglabāta. Kultūras ministrija apmierinājusi šo prasību, piešķirti 1000 latu. Nauda pārskaitīta pagasta padomei ar norādi «A.Broka piemiņas zīmes izveidošanai». Piemiņas fonds un pagasta padomes kultūras komitejas locekļi apspriež priekšlikumus par piemiņas zīmes izveidošanu.

■ Jaunaglonas lauksaimniecības skolā pirmdien notika sarīkojums «Nekad no mīnas nezudīs šis '91. gads». Skolas muzejā bija uzaicināti visu zemessargu grupu audzēkņi. Šeit viņiem bija tikšanās ar tiem skolas darbiniekiem, kas 1991. gadā jaunatgūto Latvijas neatkarību sargāja uz barikādēm. Atmiņās dalījās skolas direktors Visvaldis Kursītis, Ilmārs Sparāns, Ivars Pastars, Edgars Kampāns. Barikāžu laikā pašreizējie audzēkņi bija vēl skolēni, tāpēc viņiem tagad ir daudz jautājumu par to dienu notikumiem.

L.Rancāne

20. janvārī Preiļu rajona padomē Naturalizācijas pārvaldes darbinieki pasniedza trim Preiļu rajona iedzīvotājiem izrakstus no MK rīkojuma par pilsonības piešķiršanu. Jaunos pilsoņus — Tatjanu Dubiloviču no Līvāniem, Mariju Dumbrovsku no Turku pagasta un Marīnu Krimani no Aglonas pagasta — sveica rajona padomes priekšsēdētājs Arvīds Solāns, kā arī viņu ģimeņu locekļi.

M.Dziesma

LATVIJĀ

■ Valsts prezidents Guntis Ulmanis un ārlietu ministrs Valdis Birkavs aizvadītajā nedēļā oficiālā vizītē apmeklēja Amerikas Savienotās Valstis, kur tika parakstīta Baltijas harta. Guntis Ulmanis sestdien, uzrunājot Amerikas latviešu sabiedrību, sacīja, ka Baltijas harta, kuru parakstīja Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un ASV prezidenti, jāuztver nevis kā mirkļa triumfs, bet gan nākotnes darbības programma, jo citādi tā varot pārvērsties par skaistu lozungu.

■ Noziedzības novēršanas padome apstiprinājusi noziedzības novēršanas valsts programmu, kura paredz likumu un citu normatīvo aktu pilnveidošanu, tiesībsargāšanas iestāžu darba uzlabošanu, ekonomisko noziegumu apkarošanu, kā arī noziedzību veicinošo cēloņu novēršanu. Viens no svarīgākajiem jautājumiem padomes sēdē bija par darba grupas izveidi Kriminālprocesa kodeksa izstrādei.

■ 1997. gadā Privatizācijas aģentūra pārdevusi 312 valsts īpašuma objektus par 81,9 miljoniem latu.

■ Eiropas integrācijas birojs izstrādā jaunu Nacionālās programmas redakciju integrācijai Eiropas Savienībā. Jaunajā programmas redakcijā par svarīgākajiem uzdevumiem būs noteikta ekonomikas attīstība un spēja izturēt konkurenci ES iekšējā tirgū, likumdošanas saskaņošanas procesa paātrināšana un integrētas sabiedrības veidošana Latvijā.

■ Sešdesmit četri dažādu profesiju pārstāvji, viņu vidū — arī komponists Raimonds Pauls paziņojuši par nodomu nodibināt «Jauno partiju», kura būšot kreisi centriska. «Jaunā partija» cer 7. Saeimā iegūt 20-25 deputātu mandātus.

■ Pirmdien Rīgā darbu sāka ASV Federālās izmeklēšanas biroja un ASV Tieslietu ministrijas organizēts trīs dienu seminārs par korupcijas apkarošanu. Seminārs, kurā piedalās visu trīs Baltijas valstu drošības dienestu un tiesībsargājošo institūciju pārstāvji, notiek pēc Ministru prezidenta Guntara Krasta iniciatīvas.

■ Ar aizsardzības ministra Tālava Jundža pavēli no pirmdienas uz Sužu izlūkdesanta bataljona bāzes sāks veidot pirmais ātrās reaģēšanas bataljons «Latbat». Bataljonu kā profesionālu militāru vienību paredzēts izveidot līdz 2002. gadam 742 cilvēku sastāvā.

■ Latvijā kopumā privatizācijai nodota piektā daļa dzīvojamā fonda — 2483 dzīvojamās mājas un 104885 dzīvokļi jeb 20,91 procents no kopējā dzīvokļu skaita.

■ Tautas kustība «Latvijai» aicina iedzīvotājus gatavoties jaunām masveida protesta akcijām, lai cīnītos par pasažieru vilcieniem saglabāšanu.

Pēc laikraksta «Diena» ziņām

Ar rezultātiem esmu apmierināts

● «Mūsu kolektīvs bija mobilizēts saspringtam, nopietnam darbam, tādēļ rezultāti ir tādi, kādiem tiem jābūt. Ar paveikto esam apmierināti,» — tā «Novadniekam» par aizvadīto gadu paju sabiedrībā agrofirmā «Turība» teica tās priekšsēdētājs ROMUALDS KAVINSKIS.

Modernās tehnoloģijas un pakalpojumi

— Lauksaimniecībā ir daudz riska momentu, tādi bija arī 1997. gadā, kad pavasarī iestājās sausuma periods un mēs bijām satraukti par to, ka nevarēsim lopus nodrošināt ar lopbarību, — stāsta ilggadējais «Turības» vadītājs. — Tā kā zāle neauga, lopbarības sagatavošanu iesākām divas līdz trīs nedēļas vēlāk nekā iepriekšējā gadā. Taču klimatiskie apstākļi mainījās jau jūnijā, un zāle izauga, pārauga, un izrādījās, ka mūsu tehniskās jaudas bija par mazām tās pārstrādei, tādēļ lopbarības sagatavošanu veicām ar nokavēšanos. Tomēr, pateicoties jaunās tehnoloģijas ieviešanai, sagatavojām ļoti kvalitatīvu lopbarību un līdz ar to saglabājām ganāmpulku pat mazliet lielāku nekā iepriekšējā gadā.

Jau divus gadus pielietojam vācu firmas «Klaas» ražoto rulu tehniskās komplektu. Skābbarību un skābsienu vairs neliekam tranšējās vai kaudzēs, bet plēvē ietītos rulos līdz 1000 kg vienā rullī. Tas arī ļauj nodrošināt barības kvalitāti, saglabāt vērtīgās vielas, kuras satur zaļā zāle, un šāda barība, ko lopiem izbarojam ziemā, maz atšķiras no vasaras barības. Esam iegādājušies divus komplektus šādas tehnikas, kuru ar pilnu jau du izmantojam skābbarības, skābsiena, siena un zāles sagatavošanai lopbarībai paju sabiedrības agrofirmas lopiem, kā arī pagasta individuālajām saimniecībām pēc pieprasījuma.

Sniedzam arī citus pakalpojumus zemnieku saimniecībām un piemājas saimniecībām diezgan plašā mērogā: sākot ar zemes aršanu, ražas novākšanu, graudu pirmapstrādi un glabāšanu. Potenciāls mums ir, taču strādāsim arī pie teh-

nikas atjaunošanas. Tā tehnika, kura kalpo jau divdesmit un vairāk gadus, ir stipri nolietojusies un ekonomiski bieži vien neizdevīga. Pagaidām esam spiesti to maksimāli izmantot, bet paralēli iegādājamies jaunu.

Problēmas ar zemi

— Lai varētu sekmīgi nodarboties ar piena lopkopību, mums ir nepieciešama tāda platība, kādu pašlaik apsaimniekojam, — aptuveni 2000 hektāri, to mēs varam racionāli izmantot. Tomēr zemes reformas rezultātā bijušo zemes īpašnieku mantinieki daļu zemes saņēma savā īpašumā, kuru mēs tagad nomājam. Daļu zemes vietējā pašvaldība nodeva paju sabiedrības lietošanā, bet daļu — paju sabiedrības biedri iegādājās par serti-fikātiem koplietošanai un nodeva agrofirmas apsaimniekošanā. Īstenībā paju sabiedrībai zeme vispār nepieder, un šāda situācija ierobežo lopkopības attīstības tempus. Mēs neesam pārliecināti par to, ka pašreizējā situācija zemes izmantošanā saglabāsies arī nākamgad un aiznākamgad. Tas mūs neapmierina, jo zeme ir jākopj, jāveic kultūrtehniskie darbi, jāiestrādā kūtsmēsli, jāveido ilggadīgas kultivētas plavas un ganības un jāveic citi pasākumi.

Saimniecības pamatā — lopkopība

— Saimniecības pamatu pamats ir piena lopkopība, liellopu skaits ir aptuveni 1,5 tūkstoši, un mūsu galvenais uzdevums ir nodrošināt tos ar piemērotu lopbarību, lai varētu sekmīgi uzturēt piena lopkopību, šķirnes lopu un zirgu audzēšanu. Taču mums ir jāreķinās, ka katru gadu apstākļi mainās, piemēram, zirgaudzētava pagājušajā gadā zirgus realizēja par 40 procentiem mazāk nekā iepriekšējā gadā, pārdevām tikai 18 zirgus. Tas saistās ar to, ka pasaules tirgū nebija pieprasījuma pēc zirgiem un kritās to cenas. Tomēr ceram, ka stāvoklis mainīsies, un tāpēc zirgus paturam.

Zirgus pārsvarā pērk biznesmeņi, arī ārzemnieki — vācieši, dāņi, pēdējā laikā šajā biznesā ļoti aktīvi bija iesaistījušies igauņi, taču vāciešu aktivitāte mazinājusies. Visdārgākais zirgs, ko pārdevām pēdējā laikā, maksāja vairāk kā 6000 ASV dolārus. Šobrīd savas slavas zenītā ir zirgs vārdā Rufs, kuru par dārgu cenu nopirkām un atvedām no Vācijas. Šis zirgs saimniecībai ir devis simt pēcnācējus. Tas ir mūsu čempions, kurš sporta sacensībās piedalās kā uzvarētājs.

Pagājušajā gadā kļuva par laureātiem konkursā «Šejējs-97» zirgkopībā, bet šogad startēsim ar melnraibās šķirnes liellopiem. Esam jau piedalījušies Latgales novada lopkopības izstādē Viļānos ar sešām slaucamām govīm un zirgiem. Labākā govys Dubna saņēma zelta medaļu.

Saimniecība audzē melnraibās šķirnes teles, pēc kurām ir liels pieprasījums, pircēji brauc no daudziem Latvijas rajoniem, sākot ar Latgali, beidzot ar Kurzemi. Dažāda vecuma jaunlopus pieprasa gan zemnieku saimniecības, gan arī dažas paju sabiedrības un kooperatīvās

saimniecības. Jaunlopu tirdzniecība arī ir mūsu ikdienas darbs.

Lopkopība nav pašmērķis

— Lai gan mūsu saimniecības pamatā ir piena lopkopība, tomēr tas nav mūsu pašmērķis. Vēlamies ražot pēc iespējas vairāk labas kvalitātes piena produkciju, un ar gandarijumu varam atzīmēt, ka pagājušajā gadā tā ir eksportēta 95 procentu apjomā. Piens tiek pārstrādāts konditorejas cehā, kur ražojam piena konfektes «Gotiņa» ar dažādiem pildījumiem: rozīnēm, lazdu riekstiem, zemesriekstiem, kokosriekstu skaidiņām, kā arī aromatizētās — ar aveņu un upeņu garšu. Vienā reizē eksportējam 15-20 tonnas konfekšu, visvairāk produkcijas nosūtām uz Krieviju. Tikai neliela mūsu produkcijas daļa tiek pārdota firmas veikalos. Agrofirmā pieder deviņi firmas veikali, seši no tiem atrodas Daugavpilī. Tirdzniecībā nodarbināto skaits ir 30 cilvēki, taču kopumā agrofirmā ir 400 strādājošie ar vidējo darba algu apmēram 70 latu mēnesī. Sešdesmit procenti nodarbināti tieši lauksaimniecībā, bet pārējie — pārstrādes uzņēmumos un tirdzniecībā.

Ražojam ne tikai piena konfektes un kartupeļu čipšus, bet arī gaļas izstrādājumus. Tie galvenokārt tiek nosūtīti uz Daugavpili. Lai arī jaunus desu veidus neražosim, tomēr regulāri cenšamies uzlabot jau esošo gaļas izstrādājumu kvalitāti.

Pateicoties pārstrādei un tirdzniecībai, nauda ātri ienāk kasē un tiek racionāli izmantoti tālākai ražošanas attīstībai. Šī sistēma, kāda darbojas pie mums pēdējos desmit gadus, ir atšķirīga no iepriekšējās saimniekošanas sistēmas, kad galvenais bija tikai ražošana, taču pārstrādes un tirdzniecības nebija. Jaunie ekonomiskie apstākļi piespieda mūs domāt par jaunu saimniekošanas sistēmu.

Visa produkcija, kuru ražojam, savlaicīgi tiek pārstrādāta un arī realizēta dažu dienu laikā, izņemot graudus. No pagājušajā gadā saražotās zemkopības produkcijas (240 tonnas pārtikas rudzu un 200 tonnas pārtikas kviešu), kura līdz šodienai nav realizēta, mums nav plānoto naudas ieņēmumu. Taču mums ir pietiekoši labi uzglabāšanas apstākļi, un to produkciju, kuru mēs nevarējām realizēt pēc ražas novākšanas rudenī un ziemā, pārdosim pavasarī.

Par kooperāciju

— Uzskatu, ka Latvijas lauksaimniecības perspektīva ir kooperācijā uz brīvprātīgiem pamatiem. Latgalē ir ļoti daudz zemnieku saimniecību ar 15-20 hektāriem zemes, — tā ir naturālā saimniecība, kur nevar būt runas par racionālu saimniekošanu. Ja 15-20 saimniecības nolems apvienoties, nodibinās kooperatīvu, izstrādās statūtus, ievēlēs valdi, tad kopīgiem spēkiem varēs sekmīgāk saimniekot. Neskatoties uz citu valstu, piemēram, Zviedrijas, pieredzi šīnī jomā, mēs nevaram to kopēt, jo mums ir citi apstākļi. Diemžēl privatizācija lauksaimniecībā notika ļoti haotiski, un zaudēts ir daudz.

M.Dziesma
J.Silicka foto

1997. gada budžeta izpilde Jersikas pagastā

Aizvadītajā gadā Jersikas pagasta budžetā bija plānoti ieņēmumi par Ls 117 836, izpildīts par 111 885. Lielāko summu pagasta budžetā sastāda ieņēmumi par iedzīvotāju ienākuma nodokli — Ls 17 123 un īpašuma nodokli — Ls 16 755, tai skaitā barterdarījumu rezultātā ieņēmumu daļa ir 12 773 latu. Par celmu naudu pagasts ir iekasējis 13 004 latus, par zemes nodokli — Ls 10 468. Maksājumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem ir Ls 1800 apjomā, valsts nodevu veidā iekasēti 137 latu, bet pārējie nodokļu ieņēmumi ir Ls 5027 apmērā. Kā mērķdotācija teritoriālplānošanas pasākumiem ir saņemts Ls 41198, dotācija no pašvaldību izlīdzināšanas fonda — Ls 22 048 un mērķdotā-

cija Jersikas pamatskolas skolotāju algām bija Ls 20 465.

1997. gadā plānoti izdevumi — Ls 119 263, taču šis plāns izpildīts Ls 113 297 apjomā. Pagasta padomes vajadzībām izdots Ls 22 901, izglītībai — Ls 42 974, pagasttiesai — Ls 1076, dzīvokļu un komunālās saimniecības vajadzībām — 4696 latu, bibliotēkai — Ls 3796. Transporta un sakaru izdevumi bija Ls 1259, pabalstos un palīdzībai trūcīgajiem iedzīvotājiem ir iztērēti Ls 7221 un iedzīvotāju nodarbinātības pasākumiem — 5759 latu.

4379 latu izmaksāti algās deputātiem un revīzijas komisijas locekļiem.

M.Dziesma

NOVADNIEKS

Redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Dibinātājs un izdevējs — SIA «Novadnieks»
Redakcija». Direktore Tamāra Elste.
Izdevēja un redakcijas adrese:
Aglonas ielā 1, Priekš, LV-5301.
Tālr. 22059 (redaktoram un SIA direktorei),
22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
22154, 21996 (korespondentiem). Fax
21759. Laikraksts iespiests SIA «Latgales
druka» Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Of-
setiespiedums.
Viena uzsk. iespaidloksne. Metiens 4530.
Pasūtījuma indekss 3033.

Līvānu pilsētas bāriņtiesas problēmas un perspektīvas

15. janvārī apritēja gads, kopš darbojas Līvānu pilsētas bāriņtiesa. Par to, kādas ir bijušas problēmas, kādas atziņas gūtas un kas jauns gaidāms, «Novadniekam» stāsta bāriņtiesas priekšsēdētāja MARIJA JANSONE.

Galvenās ir bērna intereses

— Mūsu galvenais uzdevums ir nodibināt aizbildnību pār nepilngadīgajiem bērniem, kas palikuši bez vecāku aizgādības, un aizgādību pār pieaugušajiem, kuri ar tiesas lēmumu atzīti par rīcībnespējīgiem. Risinām vecāku un bērnu domstarpības, kā arī kārtojam bērnu sertifikātu mantošanas jautājumus.

Lai ar bērna sertifikātiem piedalītos privatizācijā vai iegādātos akcijas, bāriņtiesas atļauja nav vajadzīga, taču, ja ģimene šos sertifikātus vēlas pārdot, bāriņtiesa lemj, vai ir mērķtiecīgi šādu atļauju dot.

Visgrūtāk ir risināt domstarpības bērnu audzināšanas jautājumos, īpaši šķirtajās ģimenēs. Lai tās atrisinātu, runājam ar vecākiem, ar pašu bērnu un skolas pedagogiem. Bāriņtiesa cieši sadarbojas ar sociālās aprūpes, veselības aprūpes un mācību iestādēm. Izmantojot iegūto informāciju, daudz ko varam uzzināt. Piemēram, ja bērns slimco, tad ārsts vislabāk redz, kurš no vecākiem ir šo bērnu visbiežāk apmeklē slimnīcā vai arī pavadā uz poliklīniku. Tad arī secinām, kurš no viņiem vairāk par šo bērnu rūpējas, un rīkojamies tā, kā tas vislabāk atbilst bērna interesēm.

Vecāku varas pārtraukšana

— Pēdējā laikā pieaug to bērnu skaits, kuri nav pietiekami aprūpēti un nesaņem pilnvērtīgu uzturu. Esam pieteikuši cilvēkiem, kas piezvina un paziņo par kādu izsalkušu, bez uzraudzības atstātu bērnu. Šādā gadījumā mēs ejam uz šo dzīvokli, lai pārliecinātos, vai minētie fakti atbilst īstenībai. Ja konstatējam, ka vecāki ilgstoši ļaunprātīgi nepilda savus pienākumus pret bērnu, mums ir tiesības pārtraukt šo vecāku varu pār bērnu līdz tam laikam, kad viņi labojas un bērns var atgriezties ģimenē. 1997. gadā vecāku varu pārtraucām trim vecākiem, taču pašlaik vēl nevienam viņu bērnam nav iespējas atgriezties ģimenē. Izskatīšanai ir ierosinātas vēl septiņas šādas lietas.

Pārtraucot vecāku varu, mēs bērnam

meklējam aizbildni. Vispirms griezāties pie viņa vecvecākiem, kuri ir atbildīgi par savu pašu bērnu audzināšanas rezultātiem. Ja vecvecāku nav vai viņu veselības stāvoklis neļauj rūpēties par mazbērniem, par aizbildņiem meklējam attālākus radniekus vai arī svešus cilvēkus, kas gan notiek reti. Šobrīd Līvānos 23 bērni atrodas 21 aizbildņa apgādībā.

Ir gadījumi, kad kritiskā stāvoklī nonāk ģimenes, kurās tēvs ir citsautietis un atgriežas savā dzimtenē, bet sieva un bērns atstāj bez jebkādiem iztikas līdzekļiem. Arī šādu vecāku bērniem mūsu palīdzība ir nepieciešama.

Pamesto bērnu liktenis

— Bērns, kuri palikuši bez vecākiem, līdz šim ievietojām bērnu namā Balvu rajonā, taču pašlaik šī iespēja ir liegta, tādēļ bērnus ievietojam Aglonas internātgimnāzijā. Viens mūsu rajona bērns piedalīsies konkursā, lai iekļūtu Išlises SOS bērnu ciematā, kur uzņem tikai veselus un ļoti talantīgus bērnus.

Ja bērns atrodas bērnunamā, viņam tiek saglabāta dzīvojamā platība. Taču problēma ir tā, ka pēc pilngadības iestāšanās bērns gan atgriežas savā dzīvoklī, bet nespēj samaksāt par to, jo nav atradis sev darbu. Cita lieta ir, ja šāds bērns turpina izglītību iestādē, un studiju laikā saņem valsts pabalstu. Tomēr pēc jebkuru mācību beigšanās šiem cilvēkiem pašiem ir jāmeklē darbs un jāpilda tādi paši pienākumi kā pārējiem iedzīvotājiem.

Jaunums — audžuģimenes Latvijā

— Latvijas Republikas Ministru kabinets 1997. gada 10. jūnijā pieņēma noteikumus par audžuģimenēm. Tās ir ģimenes, kuras nodrošina bērnam, kam uz laiku vai arī pastāvīgi atņemta viņa ģimeniskā vide vai kura interesēs nav pieļaujama palikšana savā ģimenē, īpašu valsts palīdzību un aizsardzību līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē. Ja tas nav iespējams, tad viņš tiek adoptēts un pār viņu nodibina aiz-

bildnību, vai arī šis bērns tiek ievietots bāreņu vai bez vecāku apgādības palikušo bērnu audzināšanas iestādē.

Ja kāda ģimene vēlas kļūt par audžuģimeni, tai ir jāpiesakās bāriņtiesā, kura pēc īpašiem kritērijiem nosaka audžuģimenes statusu. Audžuģimenes vecākiem ir jāiziet speciāla apmācība, tiem ir jābūt labi situētiem, lai varētu nodrošināt bērnu ar atsevišķu dzīvojamo telpu un visu nepieciešamo. Audžuvecākiem ir jāsadarbojas ar bērna īstajiem vecākiem, jāstrādā ar tiem, lai bērns pēc kāda laika varētu atgriezties savā ģimenē.

Ir vajadzīga patversme

— Šobrīd aktuāla problēma ir patversmes trūkums. Analizējot Krāslavas pieredzi, mēs secinām, ka Līvānu pilsētas budžets neatļauj šādu patversmi ierīkot pilsētā. Taču, ja tāda būtu rajonā, kopīgiem spēkiem pašvaldības to varētu uzturēt, jo rajonā ir daudz tādu bērnu, kuriem patversme būtu vajadzīga. Nepieciešams arī īpašs krīzes centrs, uz kuriem bērns var aiziet jebkurā brīdī uz neilgu laiku, lai saņemtu psihologa palīdzību vai vienkārši kontaktētos ar citiem līdzīgās grūtībās nonākušiem bērniem. Pašlaik bērnam ar savām problēmām nav kur iet, nav pat uzticības telefona.

Vienīgā iespēja, kā palīdzēt novārtā atstātajiem bērniem, ir — ievietot tos Aglonas lauku slimnīcā, sociālās aprūpes nodaļā. Taču tur nav iespēju mācīties, un slimnīcā viņi uzturas aptuveni desmit dienas, kamēr mēs nokārtojam vajadzīgās formalitātes, lai nosūtītu šos bērnus uz kādu mācību un audzināšanas iestādi. Tādēļ ir jāapzinās patversmes nepieciešamība un jāsāk šo jautājumu risināt visa rajona līmenī, vienojoties ar pašvaldībām.

M.Dziesma
J.Silicka foto

GALEŅU PAGASTĀ

■ Galēnu pagasta padomes sēdē apspriesta 1997. gada budžeta izpilde un saimniecisko pasākumu plāns šim gadam.

Izskatīti arī jautājumi par trūcīgās ģimenes statusa piešķiršanu, par vienreizēja pabalsta piešķiršanu sakarā ar aizvadišanu pensijā, par līdzekļu pieprasīšanu no rajona padomes pamatskolas sporta zāles rekonstrukcijas izdevumu segšanai, kā arī citi.

■ Galēnu pagastā saimnieciskajiem darbiem šogad vajadzīgi 16 tūkstoši latu. Sastādīts saraksts ar dažādiem objektiem, kam nepieciešams finansējums.

Deputāti nolēmuši, ka pirmām kārtām jāveic ambulances kosmētiskais remonts. Otrkārt, pagastam jāiegādājas darba rīki — ķerras, zāles pļāvējs. Treškārt, jānotiek bibliotēkas satrunējušie logi. Paredzēts turpināt muižas sakārtošanu un rekonstrukciju.

Pērn izkopts diķis, alejas, teritorija ap dzīvojamām mājām. Šogad paredzēts šķūņa drupu vietā ierīkot malkas šķūnišus iedzīvotājiem, sakārtot muižas vārtu labo pusi. Turpināsies literārās takas izveide, paredzēta divu piemiņas zīmju uzstādīšana ievērojamiem novadniekiem, šoreiz prāvestam literātam Antonam Punculim un rakstniecei Antas Liepas vecāku dzimtajā vietā.

■ Galēnu pamatskolai nav sporta zāles, skolēni vingro klajā laukā. Pagasta padome nolēmusi pie skolas esošo kādreizējo katlu māju rekonstruēt un iekārtot tajā sporta zāli.

Pirmajai darbu kārtai — apkures ierīkošanai un grīdas ielikšanai — nepieciešami 7000 latu. Padomes sēdē nolemts šos līdzekļus lūgt no rajona padomes.

■ Katru mēnesi Galēnu pagastā mainās trūcīgo ģimeņu statusa saņēmēji.

Šoreiz tas piešķirts septiņām ģimenēm, kuras deklarācijās norādījušas, ka tām neiznāk 12 lati, rēķinot uz vienu ģimenes locekli.

■ Par Valsts zemes dienesta Preiļu rajona nodaļas strīdus izskatīšanas komitejas locekli no Galēnu pagasta izvirzīts Valērijs Mihailovs.

Viņš ir pagasta padomes deputāts, zemes komisijas priekšsēdētājs.

■ Galēnu pagasta padomes sēdē nolemts piešķirt līdzekļus pensionāru sveikšanai.

Pēdējā svinīgā izvadīšana pensijā notikusi vēl kolhozu laikos — 1988. gadā. Pa šo laiku pensionāru skaits palielinājies par 47. Deputāti nolēma, ka šoreiz sarīkotajā pensionāru vakarā uzmanības centrā būs 1988.-1990. gadu pensijā aizgājušie cilvēki. Nākamgad tiks aptverti nākamie trīs gadi, un tā — kamēr nonāks līdz kārtējam gadam. Tāpēc šoreiz — dāvanas un par pagasta piešķirtiem līdzekļiem klāts tējas galdiņš — šo trīs gadu pensionāriem, bet pārējiem uz vakaru bija jānāk ar saviem groziņiem.

L.Rancāne

INFORMĀCIJA ZEMNIEKĀM

Par mazjaudas lopkautuvēm

Jautājums par dzīvnieku kaušanas aizliegšanu mājās apstākļos kļuva aktuāls 1995. gadā, kad tika uzsākts kurss uz intergāciju Eiropas Savienībā un mūsu ražotāju interese aizsardzību, jo abās pārējās Baltijas valstīs tika ieviesta šāda prasība gaļas ieguvei. Latvijas valdības 1996. gada deklarācijas lauksaimniecības sadaļā bija plānots pārtraukt dzīvnieku nokaušanu mājās apstākļos ar 1996. gada 1. jūliju.

Lai to realizētu, tika veikts gan izskaidrošanas darbs, t. sk. publikācijas presē, gan nolikumu izstrāde, kāvēju apmācība, veterināro speciālistu apmācība, kautuvju apsekošana un atļauju izsniegšana, stingrās uzskaites veterināro veidlapu izgatavošana un ieviešana.

Plaši tika apspriests un principā atbalstīts projekts «Veterinārsanitarās prasības mazjaudas lopkautuvēm». Baltijas valstu veterināro dienestu vadītāju darba tikšanās reizēs Igaunijas Republikas un Lietuvas Republikas pārstāvji informēja par nepieciešamību Latvijas Republikā ieviest mājlopu kaušanas aizliegumu mājās apstākļos, lai nodrošinātu ekvivalen-

tu gaļas ieguves kvalitāti un tās apriti visās trijās Baltijas valstīs.

Uz 1997. gada 1. janvāri bija izsniegtas atļaujas darbības uzsākšanai 200 mazjaudas kautuvēm, uz 01.01.1998. valstī darbojās 285 mazjaudas kautuves.

Valsts veterinārais dienests veic šo mazjaudas kautuvju apsekošanu un izvērtēšanu, 18 mazjaudas kautuvēm par veterināro noteikumu neievērošanu ir pārtraukta darbība.

1997. gadā 27. martā Ministru kabinets apstiprināja noteikumu nr. 109 «Dzīvnieku kaušanas noteikumi», kuri stājās spēkā ar 1997. gada 1. aprīli. Šo noteikumu 4. punkts noteica, ka mājās apstākļos kautās cūkas līdz 1997. gada 31. decembrim vēl bija atļauts realizēt tirgos, kuros ir patstāvīga valsts veterinārā uzraudzība. Ar 1998. gada 1. janvāri šis izņēmums ir zaudējis spēku un valstī tiek aizliegta mājlopu (liellopu, cūku, aitu) kaušana mājās apstākļos.

Tagad, kad atkal tiek uzsākti mēģinājumi atcelt vai kārtējo reizi populistisko mērķu labad, — aizkavēt šīs visā pasaulē atzītās normas ieviešanu Latvijā, šis jau-

tājums par mājlopu kaušanas aizliegumu mājās apstākļos tika rūpīgi un vispusīgi analizēts Zemkopības ministrijā, Valsts veterinārajā dienestā un pārrunāts ar zemniekiem, kautuvju īpašniekiem, gaļas pārstrādātājiem, presi, Saeimas deputātu frakcijām. Vēra tika ņemta arī vairākkārtējā aizliegumu atcelšanas negatīvā pieredze, tāpēc Zemkopības ministrija uzskata, ka šī aizlieguma kārtējā atcelšana nav pieļaujama, jo šīs normas ievērošana kopumā ir vērsta ne tikai uz Eiropas Savienības un vienotā Baltijas valstu tirgus prasību izpildi, bet, galvenokārt, uz mūsu zemnieku — gaļas ražotāju produkcijas konkurētspējas, gaļas kvalitātes un patērētāju interešu aizsardzības nodrošināšanu, gaļas aprites kontroles sakārtošanu un kontrabandas gaļas izskaušanu Latvijas iekšējā tirgū.

Šīs normas ieviešanas atcelšana būtu pretrunā ar mūsu gaļas ražotāju un pārstrādātāju nozares attīstības interesēm un palielinātu mūsu atpalicību no pārējām Baltijas valstīm šajā jomā.

Materiālu sagatavoja
Valsts veterinārais dienests

«Preiļu siers» kļuvis par lielāko siera ražotāju valstī

■ Tiekoties ar lopkopējiem, bieži nācies dzirdēt atzinīgus vārdus par akciju sabiedrību «Preiļu siers», par tās labvēlīgo attieksmi pret zemniekiem, pretimnākšanu un, galvenais, regulāru un labu samaksu par nodoto pienu. Tomēr gadījās, ka dažs pasūdzējās par augstajām prasībām, kādas tiek izvirzītas piena ražotājiem piena kvalitātes ziņā. Taču — turpināt eksistēt pašu izveidotajā «Sūnu ciemā» vai nē, — tā jau ir katra cilvēka brīvprātīgā izvēle. «Preiļu siers» savu «Sūnu ciema» statusu ir atstājis jau patālā pagātnē. Nežēlīgi strādājot, šī uzņēmuma darbinieki apliecinājuši, ka ir spējīgi izlauzties cauri ekonomiskā haosa džungļiem un izvirzīties par vadošo piena pārstrādes uzņēmumu Latvijā. Par aizvadītā gada darba rezultātiem un nākotnes iecerēm «Novadnieks» lūdza pastāstīt a/s «Preiļu siers» direktoru JĀZEPU ŠNĒPSTU.

Šogad jūtamies stabili

— Pagājušais gads mums bija viens no veiksmīgākajiem. Vislielākais sasniegums ir tas, ka esam varējuši zemniekiem samaksāt par piegādāto pienu mēneša laikā, lai arī vasarā iepirkām vairāk kā 3,5 tūkstošus litru mēnesī.

Piena sagāde un siera ražošana aizvadītajā gadā pieaugusi par 200 procentiem. Lai arī ir bijušas grūtības, tomēr šobrīd jūtamies stabili. Diezin vai kāds rajona uzņēmums ir samaksājis par produkciju tik lielu summu, kādu mēs izmaksājam zemniekiem par piegādāto pienu, — 1 miljonu 850 000 latu. Mūsu rajona lopkopēji var droši ražot savu produkciju, neuztraucoties, kad saņems naudu par nodoto pienu, kā tas bija mūsu uzņēmumā 1995. un 1996. gadā un kā tas šobrīd ir ar samaksu par nodotajiem graudiem un liniem.

Panākumi nenāca viegli

— Ja aizvadītajā gadā akciju sabiedrība «Preiļu siers» bija lielākais siera ražotājs valstī, tad pirmajos gados klājās grūti. Vēl šodien tie uzņēmuma strādnieki, kuri šeit strādā no 1995. gada, nav saņēmuši to, ko ir nopelnījuši šajos gados, lai arī algas izmaksājam regulāri. Visu šo laiku līdzekļus taupījām paši uz sava rēķina, piemēram, pirmajā darbības gadā algas bija minimālas gan strādniekiem, gan arī pašam uzņēmuma direktoram. Arī prasības saviem darbiniekiem izvirzīju drakoniskas: par pārkāpumiem darbā cilvēki tika sodīti, neraugoties uz viņu ienemamo amatu vai darba stāžu. Man ir nācies pat atbrīvot cilvēkus no darba pirmspensijas vecumā pēc 25 uzņēmumā nostrādātiem gadiem. Šinī kabinetā ir nācies redzēt gan asaras, gan uzklausi lamu vārdus. Taču tas viss bija jāpārcieš tikai viena mērķa dēļ — lai mēs varētu beidzot norēķināties ar zemniekiem par nodoto pienu.

Pēdējo divu gadu laikā uzņēmuma atbilstībā esam ieguldījuši aptuveni 200 tūkstošus latu. Mums nav arī nekādu nodokļu parādu. 1997. gadā uzņēmumā strādājošo vidējā alga ir tuvu 100 latu robežai. Piena iepirkuma cena, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, aizvadītajā gadā ir pieaugusi par vairāk kā pusotru santīmu litrā. Arī uz kopējā valsts fona

šāds piena cenas pieaugums ir ievērojams.

Daudzi zemnieki saimnieko ačgārni

— Mani kaitina cilvēku tuvredzība, — daudzi zemnieki nodod pienu citiem uzņēmumiem, kuru prasības pret šo produkciju ir zemākas nekā mums. Zemnieki nevēlas uzlabot piena kvalitāti un pienu pārdod par neizdevīgākām cenām. To es uzskatu par ekonomisko analfabētismu, ja mums šogad bija jāiepērk 3000 tonnas piena kaimiņu rajonos, pat Vidzemē, bet pašu zemnieki savu pienu mūsu rūpnīcai nepārdod. Uzskatu, ka pagastos vairāk par šo jautājumu ir jādomā lopkopības pārraugiem un lauksaimniecības organizatoriem. Zemniekiem ir jāsaprot, — ja piens paliks rajonā, tad arī tā peļņas daļa, ko mēs iegūsim no piena pārstrādes, arī paliks rajonā, kas ir izdevīgi visiem rajona iedzīvotājiem.

«Preiļu siers» nav pilnpiena vai iebiezīnātā piena ražotājs, kurš pienu termiski apstrādā. Siera ražošanā ir vajadzīgs labas kvalitātes piens, jo siers ir paredzēts 45 dienu nogatavināšanai un ilgstošai uzglabāšanai. Piemēram, jau pagājušā gada novembrī mēs pārtraucām siera ražošanu un šomēnes mūsu krājumos ir vēl 250 tonnas siera. Lai kāda nozare pastāvētu, tai sava produkcija ir jāeksportē, taču eksportēt var tikai kvalitatīvu preci. Latvijai, tāpat kā Japānai, vienīgā iespēja konkurēt pasaules tirgū ir — ražojot augstvērtīgu produkciju.

Produkciju varēs eksportēt

— Decembrī akciju sabiedrībā «Preiļu siers» bija ieradusies komisija no Eiropas Savienības, lai pārbaudītu sanitāri higiēnisko prasību ievērošanu uzņēmumā un lai pārliecinātos, kāds ir stāvoklis Latvijā kopumā piena ražošanā un pārstrādē, tādēļ viņi apmeklēja arī zemnieku saimniecību. ES speciālistus interesēja, kā tiek kontrolēts piena pārstrādes tehnoloģiskais process un kādas darbības tiek veiktas, ja tajā notiek kas neparedzēts.

Pārbaudītāji nebija pilnvaroti norādīt uz kādām kļūdām vai arī noteikt termiņus, kuros tās būtu jānovērš. ES pārstāvji tikai konstatē situāciju uzņēmumā un vai nu atļauj vai arī neatļauj tam savu

● Jāzeps Šņepsts uzskata, ka pagājušais gads bijis visveiksmīgākais, kopš viņš vada akciju sabiedrību «Preiļu siers». J.Silicka foto

produkciju eksportēt uz ES valstīm. Lai arī oficiālo slēdzienu vēl neesam saņēmuši, tomēr ir zināms, ka a/s «Preiļu siers», tāpat kā seši Latvijas un trīspadsmit Lietuvas uzņēmumi, ir iekļauts to uzņēmumu sarakstā, kuri savu produkciju varēs eksportēt.

Notiek darbs pie vairākiem projektiem

— Šogad ceram pabeigt projektu, kas saistīts ar elektroenerģijas ražošanu uzņēmumā. Mēs uzstādīsim tvaika turbīnu ar ģeneratoru un, darbinot jaudīgos katlumājas katlus, ar tvaika palīdzību ražosim elektroenerģiju. Tas noderēs gan uzņēmumam, gan arī abu mikrorajonu iedzīvotājiem.

Jau šinī apkures sezonā šajos mikrorajonos esošo māju dzīvokļu apkure izmaksāja par piecpadsmit procentiem lētāk, nekā tas ir pilsētā. Lai sakārtotu siltumtrases, uzņēmums ir ieguldījis 10 tūkstošus latu, taču siltumekonomijas efekts būtu lielāks, ja arī pilsētas dome būtu nomainījusi tos centrālās siltumtrases sānu posmus, kuri aiziet uz dzīvojamām mājām. Tomēr mēs parūpēsimies, lai nākamajā apkures sezonā mūsu mikrorajonos apkure būtu par četrdesmit procentiem lētāka nekā pilsētā.

Pašlaik mēs strādājam pie vairākiem projektiem, un es ceru, ka martā, kad uzņēmumā notiks pārskata sapulce, mēs varēsim runāt par jau realizētiem projektiem un konkrēti paveiktiem darbiem. Jau šobrīd ir izdarīts daudz, taču es vēlos savu darbu komentēt tikai tad, kad tā rezultāti būs skaidri redzami.

M.Dziesma

Ražotājiem jāinformē par pārtikas piedevām

Arī Latvijas uzņēmumiem, kas ražo pārtikas produktus, no šā gada 1. janvāra uz marķējuma obligāti jānorāda tajos izmantotās pārtikas piedevas, lai patērētājam sniegtu pilnīgāku informāciju par produktu. Šādu kārtību paredz jau pērn maijā pieņemtie Latvijas Pārtikas centra (LPC) izstrādātie noteikumi par pārtikas piedevu lietošanas kārtību.

Drīkst izmantot tikai atļautās piedevas

Noteikts, ka uz marķējuma jānorāda vai nu izmantotās piedevas nosaukums, vai arī tās numurs. Latvijas ražotāji drīkst izmantot tieši tās pašas 23 kategoriju 330 pārtikas piedevas, kas atļautas arī Eiropas Savienības valstīs. Citas pārtikas piedevas, kas šai sarakstā nav iekļautas, pārtikā izmantot nedrīkst. Ekonomikas ministrijas Patērētāju interešu aizsardzības nodaļas vadītāja Baiba Vitoliņa uzskata, ka svarīgi būtu norādīt ne tikai konkrētās pārtikas piedevas numuru vai nosaukumu, bet arī tās kategoriju, piemēram, vai tas ir konservants, saldinātājs vai kāda cita pārtikas piedeva, lai labāk informētu patērētāju. Par pārtikas piedevu tiek uzskatīta viela, ko pievieno pārtikai tehnoloģiskiem, transportēšanas vai uzglabāšanas mērķiem. Katrai pārtikas piedevai atbilstoši ES direktīvām noteikts to pieļaujamais daudzums attiecīgajā produktā.

Par marķēšanu jādomā laikus

Lai gan pārtikas preču marķēšanas noteikumi, kas attiecas gan uz Latvijā ražoto, gan importēto pārtiku, spēkā stāties tikai 1998. gada 1. jūlijā, speciālisti uzskata, ka uzņēmumiem par tajos izteiktajām prasībām vajadzētu sākt domāt jau laikus. B.Vitoliņa uzskata, ka problēmas uzņēmumiem varētu sagādāt preču ražošanas partiju uzrādīšana. Par ražošanas partiju pieņemts uzskatīt identiskus apstākļos ražotu apstrādātu vai iesaiņotu pārtikas preču vienību grupu, ko ražotājs pats varēšot noteikt savas kompetences ietvaros. Arzēmēs, piemēram, par vienu partiju netiekot uzskatīti zivju konservi, kuru ražošanā tiek izmantotas zivis no vairākiem kuģiem.

Partijas nenoteiks visiem produktiem

B.Vitoliņa teica, ka ražošanas partiju atzīmēšana visvairāk esot paša ražotāja interese, jo, ja kādā no tām konstatēta sabojāta prece, tad no apgrozības nav jāizņem citas partijas. Latvijas cukura ražotāji esot izteikušies, ka viņi nevar noteikt atsevišķu partiju, jo rūpnīcā notiekot nepārtrauktais ražošanas process, taču noteikumos šāda atruna nav paredzēta. Iespējams, par partiju varētu uzskatīt biešu ražu. Tomēr, kā uzskata B.Vitoliņa, tas nebūtu risinājums gadījumā, ja kādā no partijām būtu jāizņem no apgrozības, jo tā būtu pārāk liela. Turklāt ražošanas partija būs jānorāda jebkurai pārtikas precei neatkarīgi no tā, vai tā domāta mazumtirdzniecībai vai rūpnieciskai pārstrādāšanai. To norādīs ar burtu «L» un paša ražotāja norādītu kodu. Tiem uzņēmumiem, kuri uz produkcijas marķējuma var norādīt derīguma beigu datumu un mēnesi, ražošanas partijas norādīšana neesot obligāta. Taču cukuram derīguma termiņš nav obligāti jāuzrāda.

Pretruna par alkoholu

No 1. jūlija uz marķējuma būs jānorāda arī pārtikas produkta sastāvdaļas. Šī prasība neattieksies vienīgi uz alkoholiskajiem dzērieniem, jo, uzskatot to par komercnoslēpumu, šādu prasību līdz šim nav izvirzījušas ES valstis. Taču noteikumos par pārtikas piedevu lietošanas kārtību, kas ir spēkā jau šobrīd, nav teikts, ka pārtikas piedevas alkoholiskajiem dzērieniem nebūtu jāuzrāda. Tādēļ uz alkoholisko dzērienu marķējuma tās būtu jānorāda līdz 1. jūlijam. B.Vitoliņa uzskata, ka uzņēmumiem lielu problēmu ar jaunajiem marķēšanas noteikumiem neieņē nebūšot, jo liela daļa jau līdz šim faktiski ievērojuši minētās normas. Viena no jaunajām prasībām būs: tiem pārtikas produktiem, kuru nosaukums varētu maldināt par to izcelsmi, būs jānorāda to izcelsmes vieta.

«Dienas bizness»

Zaudējumu atlīdzināšana medību saimniecībai

Valdības sēdē akceptēti noteikumi, kas nosaka medību saimniecībai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas apjomus, ko nodarījušas juridiskās vai fiziskās personas.

Tā medību saimniecībai nodarīti zaudējumi, nelikumīgi medijot vai nelikumīgi eksponējot dzīvniekus, audzējot tos citā vietā, turrot nebrīvē, noteikts to atlīdzināšanas apjoms par vienu medijamo dzīvnieku: alni vai briedi — Ls 500, stirnu vai mežacūku — Ls 300, lūsi vai medni — Ls 100, upes bebru, rubeni vai rakeli — Ls 50, āpsi, meža caunu, Amerikas ūdeli, vāveri, ondatru, pelēko zaķi, balto zaķi, sesku, sējas zosi, baltpienes zosi — Ls 30, visu sugu medijamām pilēm, lauci, ūdensvistiņu, mērkaziņu, mežirbi, sloku, lauku balodi un mā-

jas balodi — Ls 15.

Turklāt, ja zaudējumi tiks nodarīti medību noteikumos noteiktos medību aizlieguma termiņos, zaudējumi par vienu medijamo dzīvnieku būs jāatlīdzina divkārsā apmērā.

Savukārt medību saimniecībai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas apmērs par vienas alas, migas vai ligzdas izpostīšanu būs šāds: bebru, ondatru alu vai migu, āpsu alu vai lapsu alu — Ls 30; ligzdu iznīcināšanu vai bojāšanu olu dēšanas vai perēšanas periodā vai olu izņemšanu: medņa ligzdā — Ls 300, rubeņa ligzdā — Ls 100, sējas zoss vai baltpienes zoss ligzdā — Ls 90, visu sugu medijamo pīļu, lauča, ūdensvistiņas, mērkaziņas, mežirbes, slokas un lauku baloža ligzdā — Ls 45.

«Dienas bizness»

■ Rajona skolu direktori šī gada pirmajā seminārā pārrunāja skolu direktoru atestēšanu. Skolu vadītājiem jau bijis pietiekami laika un arī atbilstošu dokumentu, lai iepazītos ar to, kas viņus sagaida. Taču šoreiz varēja uzzināt lietas jau no praktiski notikušām atestācijām. Kā jau informējām, pirmais atestētais direktors mūsu rajonā ir Jānis Eglītis Preiļu Valsts ģimnāzijā, kurš saņēmis augstāko kategoriju. Jānis Eglītis kā eksperts jau ir piedalījies vairāku citu rajonu skolu vadītāju atestēšanā. Viņš un izglītības valsts inspektors Preiļu rajonā Jānis Lozda sniedza skaidrojumu par atestēšanu.

Interesanti, piemēram, tādi momenti kā vecāku aptaujāšana ar anketu palīdzību. Ja skolēni vai skolotāji ir savā ziņā pastāvīgs kontingents, tad vecāku aptaujāšanā var parādīties visādas nianšes, jo praktiski nav paredzēts aptaujāt visus, bet tos, kurus piespēlējusi kaut kāda nejaušība, ierašanās skolā un tamlīdzīgi. Nebūtu vēlams, atgādināja J. Lozda, šādu «nejaušību» organizēt. Lai lieta būtu tīra un skaidra it visā, viņš atgādināja, ka komisijai, kura skolās strādā vairākas dienas, parasti tā ir no cita rajona, vēlāmāk skolu valdes pieteiktas vietas nakšņošanai tuvākajā viesnīcā nevis direktora piedāvāts dzīvoklis, ka komisija neiebilst par pusdienām maksāt pati.

Jānis Lozda par atestēšanu teica:

— Ir ANO Bērnu tiesību konvencija, kam pievienojusies arī Latvijas valsts. Neviens neprasa, vai šis dokuments ir skolā, bet no sarunas ar direktoru uzreiz kļūst skaidrs, vai viņš vispār zina, kas šajā konvencijā rakstīts un kas tas vispār par dokumentu. Un ja viņš sāk fantazēt, ka galvenais audzināšanas efekts iegūstams tikai caur darbu, tikai caur fizisku darbu, un kāda kuram daļa, ja viņi iekšējās kārtības noteikumos ieraksta, ka mācību stundas sāk pulksten astoņos vai septiņos no rīta, un tā tālāk, var just, ka direktors līdz galam neizprot to, ka skolā galvenā persona un centrs ir — bērns. Un ja direktors būs iedziļinājies Bērnu tiesību konvencijas dokumentos, viņš tā nerunās.

Mūsu valsts Satversmē noteikta demokrātija. Kur parādās demokrātija skolā? Kopsapulce, skolas padome, arodkomiteja, vecāku padome, skolēnu konference, skolēnu parlaments, pedagoģiskā padome. Jānis Lozda pastāstīja par skolotāju anketām, kurās ietverti dažādi jautājumi, piemēram, vai jūs ļoti jūtaties skolotāju kolektīvā? Vai jūs pagājušajā mācību gadā esat centies strādāt radoši? Ja «jā», vai to ir novērtējis direktors. Ja «nē», tad kāpēc? Un tamlīdzīgi.

Valsts izglītības inspektors uzsvēra, ka būtībā vieglāk ir to skolu direktoriem, kuras nesen izgājušas akreditāciju, jo skolas dokumentācija tādā gadījumā ir

vairāk sakārtota nekā tādos gadījumos, kad viss tiek darīts tikai pirms atestēšanas. Vai, kā uzsvēra Jānis Eglītis, kurš nupat kā bija atgriezies no eksperta pienākumu veikšanas vienā no Daugavpils rajona vadošajām vidusskolām, nav vērts direktoram censties pierādīt, ka mēs strādājam tā un vēl šitā, jo būtībā prasība ir tikai viena — atbilstība Latvijas Republikas Izglītības likumam un to skaidrojošiem dokumentiem.

Bet arī cilvēciskais moments nav svešs, un, kā atzina Jānis Lozda, nekad nebūs tā, ka ar vienu mērauklu var mērit pilsētas skolu ar to tālino lauku skoliņu, kur ne satiksmes, ne asfalta, ne kino, ne firmu, ne kontaktēšanās iespēju. Arī komisija būtībā jau pirmās dienas vakarā redz, cik kritērijos ir augstākais vērtējums, un nevajag turēt neziņas stresā direktoru vēl dažas dienas.

Līdz 1. martam skolu valdē direktoriem jāiesniedz pieteikumi par atestēšanu, bet pēc nākošā mācību gada 1. septembra, ja direktori paši nebūs izvēlējušies laiku, viņu atestēšana tiks noteikta pie spiedu kārtā. Valsts atradusi iespēju atestēto direktoru piemaksām atbilstoši iegūtajai kategorijai.

Seminārā skolu direktori saņēma arī dažāda cita veida informāciju, ko sniedza metodiskā centra vadītāja Valentīna Karpušenko. Ar iepazīšanās uzrunu semināra sākumā pie skolu direktoriem bija ieradies **rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore**. Ar ziediem skolovadītāju saimē tika uzņemta jaunā **Riebiņu vidusskolas direktore Anda Mihailova**, bet laba vēlējumus saņēma bijušais direktors **Romāns Petrovs**, kurš pauda acīmredzamu prieku, ka līdz ar to būs ticis vaļā no atestēšanas.

Bet skolas bērni rītos iet uz savām skolām, un viņiem gluži vienalga, vai tajās notiek akreditācija, atestācija, sertifikācija, vai kas cits, jo viņiem pirmām kārtām šodien atkal jāpaaugstas — zināšanās, labvēlīgā attieksmē, siltumā, gaismā.

A tsevišķu skolu direktorus «Novadnieka» korespondente lūdza pastāstīt par savām skolām.

Anita Vilcāne, Varkavas vidusskolas direktore:

— Varkavas vidusskolu vadu tikai otro gadu. Es zināju, ka strādāt par direktori ir ļoti grūti, bet es nezināju, ka tik grūti. Tomēr

varu priecāties par to, ko man ir izdevies paveikt, bet vēl vairāk par to labo, ko ir izdarījuši mūsu skolēni, skolotāji un vecāki. Vienam skolas korpusam uzlikts jauns jumts. Ar vecāku atbalstu daudz darīts apzaļumošanā. Kopīgi kopām sakņu dārzus, remontējam skolu. Iesaistījāmies divos Sorosa fonda projektos.

Īpaši jāpiemin bioloģijas skolotāja Helēna Piziča, kura ar Sorosa fonda un Vides ministrijas palīdzību ieguva līdzekļus skolēnu mācību nometnēm. Lai ietaupītu līdzekļus, racionāli pārkārtojām štatu struktūru. Skolas uzturēšanā kārtībā daudz padara paši audzēkņi. Rezultātā varējām atļauties nopirkt jaunu aparatūru skolas diskotēkām un pat kompaktdisku atskaņotāju. Nodibinājām kontaktus ar Nacionālās operas Kanādas atbalsta fondu, un skolēniem ir iespēja bez maksas apmeklēt operu.

Izdevies noorganizēt labus vecāku atpūtas vakarus. Cenšamies izglītēt vecākus psiholoģijā, pedagoģijā. Katrā vecāku sapulcē viņiem ir iespējas iegūt zināšanas pedagoģijas teorijā, darbojamies arī praktiski. Pašlaik strādājam projekta «Ekoloģiskās mācību takas izveide Vārkavā» īstenošanā. Arī šo projektu vada skolotāja Helēna Piziča.

Jaunais gads sācies ar jaunām iecerēm un plāniem. Ar Upmalas pagasta padomes palīdzību un uz lizinga pirkšim iekārtu datorklasei. Turpināsim pilnveidot skolotāju metodisko darbu. Viena nedēļa gadā ielānāta kā skolotāja meistardarbnīca, kuras laikā visi var iepazīties ar skolotāja darba pieredzi, metodiskajiem materiāliem, un tā tālāk.

Mācību gada beigās iecerēts nokrāsot skolas fasādi, ir jau padomāts, kur varētu dabūt līdzekļus. Un vēl — gribu panākt, ka skolēni vairāk justos un darbotos kā skolas saimnieki.

Edgars Kudiņš, Sīlukalna pamatskolas direktors:

— Pirmajā mācību pusgadā Sīlukalna pamatskolu skārūšas lielas pārmaiņas. Tika pabeigta bijušā bērnu dārza piemērošana skolas vajadzībām, kas turpinājās trīs gadus.

Daļa līdzekļu bija saņemta no Latgales attīstības programmas, bet daļa no vietējās pašvaldības. Pirmā mācību pusgada nogalē sākumskolas skolēni varēja pārcelties uz modernām telpām. Mācību process līdz ar to var notikt atbilstoši mūsdienu prasībām.

Šajā mācību gadā raitāka un interesantāka kļuvusi skolēnu ikdiena. Skolēni daudz aktīvāk iesaistās skolas rīkotajos pasākumos. Ļoti interesanti notika gan Mārtiņdienas, gan Ziemassvētku svinības.

Jaunais gads atnācis ar jauniem uzdevumiem. Šis gads būs īsts pārbaudījums gan skolas direktoram, gan visam kolektīvam, jo jānotiek direktora atestācijai. Tā nav tikai direktora personīgā lieta. Tā būtībā ir skolas prezentācija.

Šajā mācību gadā bez tam iecerēts skolā atvērt jaunu kompiuterklasi ar sešām darba vietām. Datori jau sagādāti, tie jāuzstāda. Ja radīsies finansiālās iespējas,

skolā iekārtosim mūsdienīgām prasībām atbilstošu ēdnīcu.

Inese Jaunušāne, Jersikas pamatskolas direktore:

— No iepriekšējā gada visvairāk atmiņā palikuši pašu izstrādātie projekti un to izpildīšana. Skola ir maza, maz skolēnu, tikai desmit skolotāji. Mēs nevaram strādāt atrauti, tad nekas nesanāks. Tāpēc darbā ar projektiem bija iesaistīti visi audzēkņi, visi skolotāji. Piemēram, latviešu valodai veltītajos pasākumos strādāja kopā angļu, krievu valodu skolotāji.

Ļoti daudz strādājam skolas prestiža celšanā, uzskatām to par pirmo uzdevumu. Pierādīt, ka mazā skolā ir ļoti labi mācīties, ka tādā valda labs psiholoģiskais klimats. Ka ir visas iespējas strādāt ar bērniem individuāli. Šim nolūkam skolotājiem ir daudz jāmācās pašiem, cenšamies, lai viņi visur brauktu, mācītos, piedalītos, pētītu.

Mazā skolā nevar katram priekšmetam būt savs skolotājs, jo stundu ir maz, un iznāk maza likme. Trīs skolotāji no mūsu kolektīva tāpēc ir apguvuši papildspeciālitātes, un nav problēmu tās iegūt arī pārējiem.

Skola ir veca, sešdesmitgadīga, neliela. Nav sporta zāles. Bet sadarbībā ar pašvaldību, ar tiem uzņēmumiem, kas ir pašvaldības teritorijā, esam spējuši paveikt lielu skolas remontu. Skolai ir jauns jumts, jauns fasādes krāsojums. Ievērojot vislielāko taupības režīmu, esam galvenajos vilcienos iezīmējuši perspektīvu pieciem gadiem, ko un kā mums vajadzētu sagādāt, ieviest, izdarīt. Piemēram, šovasar līdzekļi paredzēti ēdināšanas bloka sakārtošanai, priekšdienās ķersimies pie palīgsaimniecību ēku sakārtošanas, pie sporta zāles.

Papildus skolas labiekārtošanai mūsu mērķis ir nostiprināt ciešāku sadarbību starp skolu un vecākiem. Gribētos, lai vecāki vairāk piedalītos skolas darbā.

Skola aktīvi iesaistās pagasta teritoriālās plānošanas darbā, kurā viens no virzieniem ir izglītība. Šīs grupas darbu vadu es pati, reizē būdama arī pagasta padomes deputāte, tajā esmu iesaistījusi arī skolas pašpārvaldes prezidenti, skolotājus, vecākus.

Jau vistuvākajā laikā skolā ieradīsies atestācijas komisija. Varbūt, ka pati vēl nebūtu sadūšojusies jau pašlaik pieteikties direktoru atestācijai, bet šajā gadījumā skolu valdei bija jānolūk divas nākamās kandidatūras atestēšanai, un tās izvēle bija kritusi uz mani un Līvānu 1. vidusskolas direktori. Nu ko, atliek tikai turēties.

L. Rancāne
J. Silicka foto

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETA

Iedzīvotājiem jādeklarē savi ienākumi

Valdības sēdē akceptēti noteikumi par iedzīvotāju gada ienākumu deklarāciju, kā arī iedzīvotāju ienākumu deklarācijas veidlapas paraugs.

Iedzīvotāju ienākumu deklarācijas ir jāiesniedz tikai tiem cilvēkiem, kuri vēlas saņemt rezultējošo iznākumu par 1997. gada finansēm, uzskatot, ka viņiem pienākas vēl papildus piemaksa vai arī pašiem papildus iemaksātajam iedzīvotāju ienākuma nodoklim jāpiemaksā. Pārējiem deklarācijas nav jāiesniedz.

Minētā deklarācija maksājam jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē pēc konkrētās personas pieraksta vietas vai arī jānosūta pa pastu līdz šī gada 1. aprīlim.

**Pērn atmaksāti
Ls 707 000**

Kā zināms, no ienākuma, kas apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, tiek izslēgti attaisnotie izdevumi, kas saistīti ar paša maksātāja vai viņa ģimenes locekļu kvalifikācijas paaugstināšanu, specialitātes iegūša-

nu, izglītības iegūšanu un medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu.

To apmērus nosaka Ministru kabineta noteikumi par attaisnotiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem, kuri paredz, ka par attaisnotiem izdevumiem maksājamam un viņa ģimenes locekļiem uzskatāmi pakalpojumi augstākās izglītības iegūšanai, specialitātes apgušanai un profesionālās sagatavotības līmeņa paaugstināšanai, kuru summa kalendārā gada laikā nepārsniedz pašam

nodokļa maksātājam Ls 90 un arī katram ģimenes loceklim, kas ir maksātāja apgādājama, Ls 90. Bet — par attaisnotiem izdevumiem medicīnas un ārstnieciskajiem pakalpojumiem, kuru summa kalendārā gada laikā nepārsniedz pašam nodokļu maksātājam Ls 60 un ģimenes locekļiem — Ls 30 katram, izņemot izdevumus plānveida operācijā, saskaņā ar medicīniskajām indikācijām, kuras nav iekļautas bāzes programmā, kuri ir atļauti atskaitīšanai no maksātāja apliekamā ienākuma pilnā

apjomā. Par attaisnoto izdevumu daļu maksājamam tiks atmaksāts jau ieturētais iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Jāiesniedz izdevumus apstiprinoši dokumenti

Lai saņemtu šos 25% atpakaļ, arī jāaizpilda gada ienākumu deklarācija un reizē ar to jāiesniedz (vai jāuzrāda) maksājuma dokumenti (kvīti), kas tos apliecina, kā arī izziņa, ka šo izdevumu apmaksu nav veicis viņa darba devējs.

«Dienas bizness»

Pasauleslavenā fotomākslinieka izstāde Preiļos

Sestdien «Foto Maks» Preiļu filiāle vēra durvis pasauleslavenā latviešu fotomākslinieka Jāņa Gleizda cienītājiem, kā arī uzņēma pašu darbu autoru un viņam tuvus cilvēkus. Kā teica «Foto Maks» Preiļu filiāles vadītājs Igors Pličs, visu mūžu, sevišķi jaunības gados, personīgi viņam Jāņa Gleizda vārds un darbi saistījušies kopā ar priekšstatu par tālu un neaizsniedzamu fotomeistarības virsotni.

Neskaitāmas Grand Prix godalgas, medaļas un diplomu parāda, ka viņa fotomāksla ieguvusi atzinību visā pasaulē. Viņam piešķirts Starptautiskās federācijas FIAP tituls — EFIAP — ekselence. Latvijas valsts sava mākslinieka mūža ieguldījumu Latvijas vārda spodrināšanai pasaulē novērtējusi ar Triju Zvaigžņu ordeni. Jāņa Gleizda darbi izstādēs ir bijuši eksponēti visos sešos kontinentos, ieskaitot Antarktīdu, kopskaitā — 800. 37 zelta medaļas, 39 — sudraba, 29 — bronzas, 600 — diplomu...

Liels dabas dots talants un ārkārtīgas pretošanās spējas likteņa triecieniem, tā var teikt par šo cilvēku. 1948. gadā Jānis Gleizds nelaimes gadījumā zaudēja abu roku plaukstu. Neatlaidība un spītība, izturība, milzīga vēlētāšanās nepadoties palīdzēja pārvarēt pirmos smagos sevis kā invalīda apzināšanās brīžus. Sekoja darbs, treniņi — sevi apkopt, mācīties rakstīt, zīmēt, bet vēlāk — arī fotografēt. Jau 1952. gadā viņš varēja uzsākt strādāt par fotogrāfu Traumatoloģijas institūtā. Bet kopš 1962. gada fotomākslinieka vārds jau iziet ārpus savas darbavietas sienām, ārpus Rīgas.

44 darba gadi vienā darba vietā, izcils talants, skatītāju sajūsma un apbrīna, un... nespēja materiāli īstenot vēl vienu lielu ieceri — izdot fotogrāfiju albumu, ietverot tajā ap 200 labāko darbu. Izdevumam nepieciešamos līdzekļus mākslinieks cer savākt ziedojumu veidā, lūdzot atbalstīt viņa ieceri.

Pirms pāris gadiem mākslinieks vēlreiz piedzīvoja smagus veselības sarežģīju-

● Attēlā (no labās) Jānis Gleizds, dzīvesbiedre Annele Gleizda, fotokluba «Rīga» prezidents Imants Puriņš, jaunākais dēls Ēvalds Gleizds. «Foto Maks» Preiļu filiāles vadītājs Igors Pličs sveic mākslinieku.

mus, no kuriem pamazām atgriežas radošā darbā. Viņam palīdz, kā tas bijis visu mūžu, uzticamā dzīvesbiedre Annele.

Kopā ar sievu Anneli Gleizdu fotomākslinieks Jānis Gleizds piedalījās viņa darbu izstādes atklāšanā Preiļos, «Foto Maksā». Kaut arī veselība pa istam piecienijamā foto mākslas lielmeistara vēl nav atgriezies, viņš pauda dziļu aizkustinājumu par šo izstādes sarīkošanas iespēju, jo būtībā Jānis Gleizds ir Latgales dēls. Dzimis Rēzeknes rajona Ilzeskalnā. Arī izstādes atklāšanā bija ieradusies viņa novadnieki, kā arī citi ievērojami Latgales kultūras darbinieki. Mākslinieku sveica rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, Preiļu iestāžu pārstāvji.

Bet Jāņa Gleizda talants, pasaules skatījums, drosme un spīts uz skatītājiem runās no viņa darbiem, un izstāde ir aplūkojama «Foto Maksā» visiem interesentiem. Viņa darbi ir daudzveidīgi — sporta apceres, ainavas un klusas

dabas, bet visspēcīgāk jūtama tā cieņas un maiguma pilnā apbrīna, ko viņš vēltījis sievietēm, fotografējot aktus. No kurienes nāk šī gaismā, gribot negribot jājautā, vērojot viņa aktus, kuros nav redzams neviens gaismas avots, bet tēli — sievietes — staro. Izstādē aplūkojami darbi izohēlijas tehnikā, kas, kā teica pieredzējušais fotomākslinieks Igors Pličs, ir pietiekami sarežģīta un grūti veicama pat cilvēkam ar veselām un spēcīgām rokām.

800 izstādes, seši kontinenti, 170 medaļas, Trīs Zvaigžņu ordenis, 44 gadi darba Traumatoloģijas institūtā un... 40 latu liela pensija, nevienas atlaides medicīniskajā apkalpošanā savā darba vietā, bet, lai īstenotu sen iecerēto sapni — izdotu savu mākslas fotodarbu albumu — jālūdz ziedojumi.

Arī «Foto Maksa» Preiļu filiālē atstāta kastīte ziedojumiem cienījamā mākslinieka fotoalbuma izdošanai.

L.Rancāne
J.Silicka foto

«Uz vienas elpas»

Duets «Nakts», ko daudzi pazīst no koncertiem, ballēm, saviesīgiem vakariem un tamlīdzīgiem muzikāliem sarīkojumiem, izdevis otru audiokaseti.

Duets «Nakts» ir divi mūziku mīloši un ar muzikālu talantu apveltīti cilvēki — Ilze Rožinska un Uldis Bērziņš, kam maizes darbs Preiļu 1. pamatskolā un Preiļu Valsts ģimnāzijā (Ilzei) un ģimnāzijā (Uldim), bez tam viņš vada arī bērnu popgrupu «Fledermausi». Arī Ilzei ir savi jaunrades kolektīvi — «Cālis» Preiļu bērnu un jauniešu centrā, kori — abās minētajās skolās.

Abi pedagogi absolvējuši vienu augstskolu — Daugavpils Pedagoģiskā institūta Mūzikas pedagoģijas fakultāti. Saskaņā dziesmā — nemainīga. Šovasar jūlijā duets «Nakts» atzīmēs savas pastāvēšanas septīto gadadienu.

Jaunā kasete saucas «Uz vienas elpas». Ilze Rožinska to raksturoja kā kaseti, kurā aptvertas pašu — Ilzes un Ulda — komponētās dziesmas. Pirmajā kasetē viņu iedziedātajām dziesmām mūziku bija sacerējuši novadnieki Valdis Valainis un Māris Pastars. Šoreiz iecienītāko autoru — J.Sirmbāža, M.Zālītes, P.Jurciņa, A.Skujenieces, Ā.Elksnes, A.Pētersona vārsnām pašu komponēta mūzika. Skan abu balsis, abi bez tam spēlē pavadījumu uz sintezatora, Uldis — arī saksofonu. Bet citā vietā ieskanas Dainas Višķeres flauta, Laimas Sondores vijole, Ata Auzāna ģitāra, mutes ermoņikas vai akordeons.

Kasetes iepazīstināšanas svētki notika Preiļu Valsts ģimnāzijā un bija, kā tādās reizes mēdz būt — apsveikumi, bučas, ziedi. Pateicība palīgiem, jo tā jau ir visā pasaulē, ka māksliniekiem vajadzīgi savi mecenāti. Šoreiz tie bija Vitālijs Pastars, Anastasija Čingule, Svetlana Ruča, Vitālijs Plivda, Arijs Vucāns.

L.Rancāne

Un tā — «Kāpēc viņi smīn? Ūsās!»

◆ «Bučas nevēlos ne no viena, jo man ir greizsirdīgs vīrs,» raksta mūsu lasītāja no Rudzātiem, minot, kam pieder šīs ūsas vecā gada pēdējā «Novadnieka» numurā. Tas par vīru.

Bet ar sievietēm arī visādi. Viens no avīzē redzamo ūsu nēsātājiem žēlojās, ka sieva ilgi un diktī tincinājusi — kur, kādos apstākļos un kādēļ viņa ūsas tik tuvu objektīva priekšā izrādītas.

Lai nu kā, bet mūsu ļo-o-ti nopietnajā, raižpilnajā, svarīgajā, darbīgajā, aizņemtajā, steidzīgajā darbdienā konkurss par ūsām līcis pasmaidīt, pasmieties, pakļūnāt, iespurgties ne vienam vien. Vai arī pačamdīt tuvāk esošās ūsas. Tāds arī bija mūsu mērķis — likt pasmaidīt. Laba humora izjūta parasti dzied gandrīz visas dzīves likstas. Jādomā, ka tās pietika arī ūsu īpašniekiem. Jāteic, ka par vienām otrām ūsām, izrādās, visi zina visu. To rādīja atbildes. Interesanti, ko domā likumīgās, pielaulātās šo ūsu īpašnieku īpašniecēs?

◆ Pastas atnesa vēstules ar atbildēm. Ar nepareizām, daļēji pareizām un gandrīz pareizām. Tikai par vienām ūsām nokļūdījās Agnese no Talsu ielas Preiļos.

◆ Bet tad — pienāca pilnīgi pareiza atbilde. Ne rakstītāja vārda, ne uzvārda. Telefona numurs. Piezvanot atbildēja samtaina balss, apsolīja ierasties redakcijā. Noteiktajā stundā durvis parādījās... Tīģerene.

— ???
— Esmu klāt!

— Bet, kundze!

— Esmu vai neesmu atbildējusi pareizi?

— Jā, protams, bet...

— Šis gads pieder man, vai ne? Varu būt labvēlīga, nejauka, koķeta, drosmīga, spēcīga, kaprīza. Augstsirdīga. Ar mani, lūdzu, pa labam.

— Piekritam, piekritam. Bet kā ar galveno balvu? Ar buču? Varbūt tam, ko izvēlēšies, ir alerģija pret tīģerādas kažokiem vai pretenzijas pret kažoka krāsu?

— Tīģeri noteikumus vienmēr diktē! Tīģeri paši izvēlas!

— Bet muims tās ūsas jādabū uz redakciju! Kuras, ja drīkst jautāt?

— Visas! Atkārtoju — tīģeri izvēlas paši. Tīģeri un tīģerienes ir uzvarētāji. Es vēlos bučas no visām ūsām! Nekas nav man jāpiegādā. Savu uzvarētāja balvu es ņemšu, kad pati to gribēšu. Es sameklēšu pati. Varbūt jau šovakar. Vai rīt. Vai Tīģera gadam aizejot.

— Bet... tas gluži neatbilst konkursa noteikumiem. Ja būtu solītas bučas no visiem, varbūt vēl vairāk dāmu un jaunkundžu būtu atsūtījušas vēstules.

— Labi, esmu cēlsirdīga. Ja kāds mani nosauks vārdā, no balvas atteikšos. Kas es esmu?

— Starp citu, ne gluži visi konkursa noteikumi ir izpildīti. Kur atbilde uz jautājumu — kāpēc viņi smīn ūsās?

— Pateikšu. Šie kungi smīn ūsās tāpēc, ka ļoti labi zina, kad drīkst raustīt

aiz ūsām tīģeri! Un kad nedrīkst.

Un tāpat. Kā sauc attēlā redzamo Tīģerieni? Pareizi uzminot, atbrīvosim ūsu īpašniekus no bučas došanas Tīģeriem.

◆ *Paldies visiem, kas atsūtīja vēstules ar atbildēm konkursā «Kam pieder šīs ūsas». Gaidām jaunas atbildes.*

Ūsu īpašnieki:

pirmajā rindā — Ilmārs Meluškāns, Vladimirs Ivanovs, Arvīds Soldāns; *otrajā rindā* — Ziemassvētku vecītis, Jānis Viļums, Jānis Podskočijs; *trešajā rindā* — Antons Znotiņš, Vitālijs Plivda, Pēteris Rožinskis.

03 NEDĒĻA

■ No 12. līdz 19. janvārim Preiļu slimnīcas ātrā palīdzība pēc izsaukumiem izbraukusi 126 reizes. Viens no izsaukumiem bijis viltots. Kāds, kurš uzdevies par kaimiņu, ziņojis, ka uz ceļa guļ notriekts cilvēks. Norādītajā vietā ātrā palīdzība neatrada nevienu, kam būtu jāpalīdz. Seši izsaukumi bijuši pie cilvēkiem, kam kļuvis slikti pēc alkohola lietošanas. Dažādos nelaimes gadījumos cietuši seši cilvēki. Ar priecīgu prātu «ātrie» uz slimnīcu nogādājuši vienu dzemdētāju. Neatliekamā palīdzība sniegta vienam slīcējam. Septiņus gadus vecs zēns slika upē un laimīgā kārtā tika izglābts. Ātrā palīdzība nogādāja uz slimnīcu, pēc tam zēns nonāca reanimācijas nodaļā. Tagad viņa dzīvībai briesmas vairs nedraud. Bet ikvienam jāatceras, ka šīs ziemas ledus apdraud dzīvību.

■ Slimnīcas uzņemšanas nodaļā griezušies 17 cilvēki. Pēc palīdzības saņemšanas devušies mājup.

■ Preiļu slimnīcā ievietoti 86 cilvēki. No tiem astoņi — bērni. Slimības gultās viņus noguldījušas lielākoties dažādas vīrusu infekcijas, pneimonijas.

■ Trīs slimnīcā nokļuvuši pēc pārmērīgas alkohola lietošanas.

■ No 1. līdz 19. janvārim Preiļu slimnīcā piedzimuši 10 bērni, četras meitenes, seši zēni.

Informāciju sagatavoja
L.Rancāne

Gaidiet paziņojumu vasarā!

Lai informētu sociāli apdrošinātās personas par viņu sociālās apdrošināšanas konta stāvokli, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA), līdzīgi kā pērn, arī šogad izsūtīs konta paziņojumus.

Pirmos kontu paziņojumus varam gaidīt maijā vai jūnijā, bet 1. augusts ir termiņš, līdz kuram VSAA būtu jāizsūtīti visi paziņojumi, pastāstīja VSAA iemaksu procesa vadītāja Ludmila Gartviha. Šogad paziņojumus saņems: darba ņēmēji, pašnodarbinātās personas un viņu ģimenes locekļi, bezdarbnieku pabalsta saņēmēji, nestrādājošie invalīdi, jaunās māmiņas, cietumnieki un citas iedzīvotāju kategorijas — ar noteikumu, ka 1997. gadā par viņiem maksātas sociālās iemaksas. Turklāt šogad sociālās apdrošināšanas konta paziņojumā būs atsevišķa informācija par fiksēto pensiju kapitālu. Tas ļoti būtiski tiem, kam pietuvies pensijas vecums.

VSAA ģenerāldirektore Inesa Šmitiņa uzsver, ka kontu informācijas izsūtīšanas jomā Latvijā ir pirmindniece — tā nedara ne tuvākie, ne tālākie mūsu kaimiņi. Parasti

šāda sazināšanas notiek, kad tuvojas apdrošinātās personas pensijas vecums. Piemēram, Vācijā piecus gadus pirms pensijas cilvēkam tiek nosūtīts apjomīgs materiāls, kurā norādīti visi uzkrātie apdrošināšanas periodi, veiktās iemaksas un prognozes par gaidāmās pensijas lielumu. Arī VSAA cer nākotnē Latvijā izveidot datu bāzi, apkopojot informāciju par apdrošinātās personas iepriekšējo darba dzīvi (arī līdz 1991. gadam), lai pirmspensijas vecumu sasniegušajiem izsniegtu paredzamā pensijas lieluma aprēķinu. Tas ļaus cilvēkam laikus izdarīt izvēli, ko darīt turpmāk, un aiztaupīs iespējamo šoku par niecīgu pensiju.

I.Šmitiņa neuzskata, ka šogad būtu pamats optimistiskām prognozēm par sociālo nodokļu maksāšanas uzlabošanu un sociāli apdrošināto personu skaita būtisku palielināšanu. Gluži otrādi — iekasēšana sekmēsies vēl sliktāk, jo tagad tā vairs nav VSAA kompetencē, bet gan Valsts ieņēmumu dienesta (VID) nodokļu inspektoru ziņā, tāpēc atkal gaidāmas pārejas laika grūtības. Ar laiku visu nodokļu iekasēšana

varbūt tomēr uzlabosies, jo būs vairāk iespēju atklāt «konvertu algas» un citas mahinācijas, kad visu nodokļu maksas atskaites saplūdis vienuviet — VID.

Pagājušajā gadā Latvijā bija reģistrēti 1,17 miljoni sociāli apdrošināto personu. Paziņojumus par sociālās apdrošināšanas konta stāvokli VSAA izsūtīja 727 tūkstošiem cilvēku jeb 62% no visiem sociāli apdrošinātajiem, kopumā par izsūtīšanu iztērējot Ls 117 tūkstošus.

Konta paziņojumus pērn nesūtīja tiem, par kuriem nebija veikti pilnīgi visi sociālie maksājumi. Tos nedabūja arī tie Latvijas iedzīvotāji, kuriem Iedzīvotāju reģistra datu bāzēs neprecīzi norādītas dzīvesvietas adreses. Tāpēc pērnvasar bešā palikušie jau tagad var sākt interesēties par iemesliem — ja nu darba devējs tikai skata pēc želojas par augstajām sociālā nodokļa iemaksām, bet īstenībā naudu valstij nepārskaita?

Kontu paziņojumus ieteicams saglabāt kā informācijas avotu pensiju un pabalstu jautājumu kārtošanai.

«Rīgas Balss»

Kā dārzenkopim gatavoties pavasarim?

Pirmais, par ko jāpadomā jau šodien, ir pērn kļūdu analīze. It īpaši, ja dārzenus plānojam audzēt pārdošanai, derētu pārdomāt, kā pagājušajā gadā veicies, kuras kultūras labāk varēja realizēt. Arī cenas derētu parēķināt — kuras kultūras izdevīgākas, kuras nē. Jāizanalizē arī, kādas kļūdas audzēšanā esam pieļāvuši. Tieši tagad ir visvairāk laika to visu pārdomāt un mēģināt novērst, lai šīs neveiksmes neatkārtotos.

Otrkārt, dārzenkopja darbus vajadzētu sākt ar sēklas sagādi un izvēli, būtu jāpārdomā sarūpējamais sortiments. Kad sortiments ir pārdomāts, jāizvēlas šķirnes. Pašlaik esam ļoti aizrūvējušies tikai ar Rietumu šķirnēm, bet bieži vien nepārdomājam, kādas tam visas ir sekas. Rietumu šķirnes ir piemērotas auglīgākām, no nezālēm tirām augsnēm. Šim sēklam ir diezgan striktas prasības pret katru darbu, diemžēl mēs neesam pieraduši tā strādāt. Protams, arī klimatiskie apstākļi jāņem vērā. Ir jāskatās, no kurienes tā kultūra nāk. Ir jāpatur prātā: ja sēklas izaudzētas kaut kur vairāk uz dienvidiem, kur ir isā diena, tad, nonākot pie garās dienas, šie augi uzreiz pastiprināti uzdziedēs.

Pērkot sēklas, noteikti uz paciņas jāpaskatās kā šķirne, tā didzības rādītāji. Ja didzība nav norādīta uz paciņas, tad to var pajautāt veikalā vai arī apskatīties sēklu pavadzīmē, — dati par didzību vienmēr ir līdzīgi. Ja ziņu par didzību nav un nav arī laika veikalā pajautāt pavadzīmi, sēklas varat pārbaudīt paši, dīdējot mājās.

Treškārt, derētu izdarīt dārzenu platību plānošanu. Vēl taču ir svaigā atmiņā, kas un kur pērn audzis. Tāpēc noteikti jāsaprata sarakstīnš: kas kuro gadu un kurā vietā audzis. Kultūras noteikti ir jāmaina, starp to atgriešanos vienā un tajā pašā vietā jāpauz vismaz 4 gadiem. Bet vai mēs varam 4 gadus no vietas atcerēties, kas katrā vietā ir audzis?

Ceturtkārt, mēslojums un augsnes ielabošana. Cilvēki bieži vien nezina, ka daudzām dārzenu kultūrām kūtsmēslos nemaz nevajag un pat nedrīkst likt vēlāk par iepriekšējo pavasari. Burkāniem, piemēram, ar kūtsmēsliem samēslotā zemē izaug kropļas saknes, savukārt sīpoli slikti glabājas. Tāpat apgrēcība ir ar tiem mēslot zirņu zemi. Tā tikai tautā ir iegājies, ka bez kūtsmēsliem nevar iztikt. Dārzeniem to nemaz tik daudz nevajag. Pilnīgi pietiek, ja tos obligāti dodam kartupeļiem, kāpostu, gurķu, seleriju, puravu dobēm.

Skābas augsnes noteikti jākalķo. Bet te jāatceras, ka bietes, piemēram, necieš svaigu kalķojumu un neaug, tāpat augsni vajadzētu nokalķot jau priekšaugam. Ja pašlaik ir grūti dabūt kalķojamo materiālu, tad vismaz tiem, kuriem tādas iespējas ir, pa ziemu vajadzētu maksimāli krāt pelnus. Tos labi var labi izmantot mēslošanai un skābuma mazināšanai.

Ainārs Kručāns,
dārzkopis, LLU students

29. janvārī rajona galvenajā bibliotēkā pirmā jauno grāmatu diena šīnī gadā

Grāmata «*Ezotēriskā mozaika*» pārsteidz ar līdz šim maz pētītiem fenomeniem: dažādu stihiju garu un salamandru dzīvi paralēlajā pasaulē.

«*Versija par Vigtenšteinu*» ir J.Vēja versija par personību, kas suģestējoši ietekmēja un pievilka apkārtnes, kas smagi pārdzīvoja savu ebrejisko izcelsmi un kura dzīve bija personisku traģēdiju virkne.

A.Raita «*Celvedis Bībelē*» adresēts tiem, kas vēlas sākt lasīt Bībeli. Katra celveža daļa ir saistīta ar noteiktām rakstu vietām Bībelē. Bagātīgi ilustrētā M.Lenglijas grāmata «*Pasaules reliģijas*» ir iss ievads pasaules lielāko reliģiju vēstures kursā.

Polu politologa V.Lamentoviča mācību līdzeklis «*Mūsdienu valsts*» skaidro šī vārda jēdzienu, rašanās un veidošanās pamatus.

Skolotāja rokasgrāmata «*Apgūsim demokratiju*» būs labs palīgs pedagogam, skolā veidojot demokrātisku mācību vidi un mācīšanas stilu.

Ari brošūra «*Demokrātija 20. gadsimta nogalē*» skaidro demokrātijas pamatjēdzienu un sniedz plašu izklāstu par tās problēmām.

V.Krieviņa lekciju kurss «*Izglītības socioloģija*» ir paredzēts pieaugušo tālākizglītibai.

Monogrāfija «*Izglītības starptautiskās salīdzinošās novērtēšanas sistēma Latvijā*» paredzēta izglītības darbiniekiem, kuri interesējas par starptautiskās izglītības pētniecību.

G.Kurloviča «*Konsultants Latvijas vēsturē un civilizācijā*» domāts tiem, kas pretendē uz Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā. Ieskatš Latvijas vēstures pamatjautājumos sniegts jautājumu un atbilžu formā. Šī paša autora mācību līdzeklis «*Ievads ekonomikā*» veidots kā metodisks materiāls, kurš pamatskolas pedagogam palīdzēs ekonomikas pamatu mācīšanā.

L.Dribina grāmata «*Nacionālais jautājums Latvijā 1850-1940*» ir pirmais monogrāfiskais darbs par nacionālā jautājuma atainojumu latviešu autoru publicējumos.

Juridiskās literatūras plauktā atradīsiet jauno dokumentu krājumu «*Starptautiskās tiesības*».

Visiem, kas interesējas par ētikas, saskarsmes, psiholoģijas un biznesa jautājumiem, noderēs V.Kincāna padomdevējs «*Lietiskā etiķete un protokols*».

Atverot R.Gibsones grāmata «*Maskas un sejas maskas*», pārliecināsimies, ka maskas var darināt no kartona, tapetēm, pat no olām, ka sejas apgleznošana ir priekpilna un radoša nodarbe.

Cimdu Jetiņu — Jēti Užāni, viņas cimdu un dzīves rakstura fotogrāfijas skatām grāmatā «*Cimdu Jētiņa*».

«*Pique — nique*» noderēs ikvienam, kas grib apgūt franču valodu. Un iesākumam noderēs tieši šī grāmata, jo kurss iecerēts sarunu valodas apguvei iesācējiem.

Iznācis «*Latvijas Sarkanās grāmatas*» 1. sējums, kurš iepazīstina ar Latvijā izplatītajām sēņu un ķērpju sugām.

Angļu — latviešu datorvārdnīcā ir apmēram 1300 plašāk lietojamo datoru terminu skaidrojumi.

Ja ir nepieciešamība analizēt un apkopot plaša apjoma informāciju, MS Access palīdzēs to darīt ātri un efektīvi. J.Nāgela grāmata «*Microsoft Access ikvienam*» soli pa solim, vienkāršā un saprotamā veidā nodemonstrēs Access pamatīespējas.

Un nu par medicīnu. J.Jansones un I.Vīka kopdarbs «*Māka būt veselam*» skaidro, kā iespējams uzveikt dažādas slimības, izmantojot dabas dziedniecības metodes. Arī J.Jansones 2 sējumu grāmatā «*Veselību visu gadu*» publicētas latviskās dziedniecības metodes katram gadalaikam.

Slavenās Vangas Dimitrovas visai unikālās receptes dažādu slimību ārstēšanai apkopotas grāmatā «*Vangas veselības vārdnīca*».

10.-12. klašu audzēkņi veselības mācības stundās varēs izmantot M.Saukas brošūru «*Izsargāšanās no AIDS*». Jaunās māmiņas iepriecinās 101 padoms zīdaiņa kopšanā. Tos atradīsiet E.Fenvika grāmatā.

Ikvienam, kas vēlas apsaimniekot dīkus, ezerus vai veidot nelielas ūdenskrātuves savās saimniecībās un audzēt zivis, noderēs grāmata «*Saldūdens zivju audzēšana. Dīku*

iekārtošana».

Vai zināt, kas ir augļu karalis? J.Gustavs apgalvo, ka tas ir ķirbis. Tā viņš arī nosaucis savu brošūriņu — «*Augļu karalis*».

K.Pamšes stāsts par Edgaru Zveju «*Opretes karuseli*» bagātīgi ilustrēts fotogrāfijām un laikabiedru atmiņām.

B.Eglišes «*Vienas ģimenes fenomens*» ir dokumentāls stāsts par mūziķu Skridu dzimtu. Dziesmas par dziedāšanu, dziesmas par kumeliņu, par brāļiem un māsām, puisiem un meitām. Tas viss 2 sējumu krājumā «*Kalnā kāpu es dziedāt*».

Aizvadītais gads bija Z.Mauriņas jubilejas gads. Vairākas grāmatas klajā nākušas tieši šai sakarā. Tās ir autobiogrāfiskās triloģijas 2. grāmata «*Iedzīstēties ir skaisti*», eseju krājums «*Dzejnieka uzdevums mūsdienās*» un biogrāfija fotogrāfijās «*Z.Mauriņa un viņas milje, tuvie...*».

Krājums «*Jaunākā latviešu literatūra 1996. g.*» apkopotī raksti par 1996. gadā izdotajām grāmatām un recenzijām.

Skolēniem noderīgs būs arī mācību līdzeklis «*20. un 30. gadu latviešu rakstnieku portreti*».

Krājums «*Literatūra. Māksla*» ir universāls palīgs skolēniem, tajā atrodams viss par pasaules literatūras un mākslas korifejiem, literatūras žanriem un mākslas nozarēm.

G.Kurmja darbs «*Latviskais mūžos*» sarakstīts, cerot, ka tas palīdzēs stiprināt nacionālo apziņu, pavērs ceļu latviešu valodai.

Grāmata «*Latviski par Latviju*» ir mācību līdzeklis latviešu valodas apgūšanai.

Latvijas armijas virsnieks J.Ozoliņš savu atmiņu grāmatu nosaucis «*Virsdzīve*». Tā ir par Latvijas vēsturi, virsnieka piedzīvoto trijos karos un diplomātiskajā dienestā.

Par PSRS armijas nodarītajiem zaudējumiem Latvijas laukiem lasām krājumā «*Izpostītā zeme*».

Bibliotēkā ienācis arī mācību līdzeklis «*Latvijas aizvēsture*», A.Bendžebara ilustrētā vēstures lielo notikumu hronika «*Mūsdienu pasaule*», mācību grāmatas «*Pasaules vēsture*» 2. daļa — viduslaiki.

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Pēteris Pizelis

Horizontāli

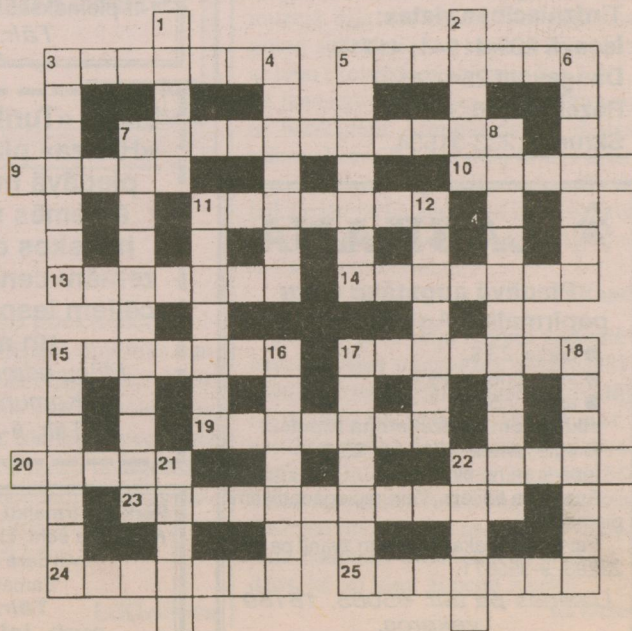
3. Savstarpēji saistītu rādītāju sistēma. 5. Galvaspilsēta Eiropā. 7. Atmosfēras augšējais slānis. 9. Nerrs. 10. Pūču dzimtas putns. 11. Zobu slimība. 13. Patoloģiska neēlība. 14. Balsenes daļa. 15. Pagasta centrs Valkas rajonā. 17. Latviešu rakstnieks (1903-1952), romāna «Ģimnāzisti» autors. 19. Smalcināt lopbarību. 20. Lapu koki. 22. Malkas mērvienība. 23. Uzņēmums, kurā iegūst elektroenerģiju. 24. Izplatīt nepatīkamu smaku. 25. Nolaupīt (par plēšīgiem zvēriem un putniem).

14. janvāra numurā publicētās mīklas atminējums.

Horizontāli. 1. Rutina. 4. Stāvus. 7. Žaunas. 8. Lielīt. 9. Pasīvs. 11. Temati. 13. Krāt. 14. Alus. 19. Ilksis. 21. Klauns. 23. Nobile. 24. Dānija. 25. Teslas. 26. Austrā. Vertikāli. 1. Rožupe. 2. Truls. 3. Apsēst. 4. Salūts. 5. Volga. 6. Sūtnis. 10. Īvāns. 12. Malka. 15. Dienēt. 16. Īstens. 17. Skudra. 18. Espada. 20. Kubls. 22. Uziet.

Vertikāli

1. Ļoti gaišs. 2. Ziedkopa, salikts ķekars. 3. Kristiešu baznīcu augstākais garīdznieks. 4. Ķīmiska organiska viela, kas rodas, savstarpēji iedarbojoties spirtam un skābei. 5. Speciāliste masēšanā. 6. Franču rakstnieks (1897-1982), romānu cikla «Reālā pasaule» autors. 7. Tās, kas dara darbu. 8. Cildena. 11. Ūdenskritums ar vairākām pakāpēm. 12. Sakrist. 15. Svētnīca. 16. Apžūt. 17. Pilsēta Ukrainā, netālu no kuras notika kauja, kas izmainīja Ziemeļu kara gaitu. 18. Iedvesmot. 21. Enerģija. 22. Brūna krās-viela.

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

◆ 24. janvārī Jēkabpils rajona Salas pagastā Latvijas pašvaldību sporta spēles. Piedalās rajona komanda. Sākums plkst. 10.00.
◆ 26. janvārī rajona pašvaldības stipendijas pasniegšana Daugavpils Pedagoģiskajā universitātē.

Preiļu dome

◆ 21. janvārī kultūras un sporta komitejas sēde. Sākums plkst. 16.00.
◆ 23. janvārī finansu komitejas sēde. Sākums plkst. 14.00.
◆ 28. janvārī domes sēde. Sākums plkst. 14.00.

Preiļu bērnu un jauniešu centrs

◆ 22. janvārī plkst. 11.00 seminārs skolu direktoru vietniekiem audzināšanas darbā. Lektore Dzintra Zelcere, režisore.
◆ 23. janvārī plkst. 10.00 konkurss «Eru-dīts-98» rajona skolu 9.-11. klašu skolēniem.
◆ 28. janvārī sarīkojums «Tīģera gadu sagaidot» centra pulciņu dalībniekiem.

Rajona skolu valde

◆ 23. janvārī vēstures skolotāju seminārs Latvijas okupācijas muzejā Rīgā.

Rajona sporta klubs «Cerība»

◆ 21. janvārī plkst. 15.00 rajona vieglatlētikas treneru sanāksme «Cerībā».
◆ Novada skolu basketbola spēles «Vidusskolu kauss» Līvānu 1. un 2. vidusskolā. Sākums plkst. 10.00.
◆ 22. janvārī Dienvidaustrumlatvijas basketbola līgas sacensības. Līvāni — Krāslava, sākums plkst. 18.30, Viļāni — Preiļi plkst. 19.00.
◆ 24. janvārī plkst. 10.00 Preiļu kausa izcīņa minifutbolā 1989. gadā dzimušiem zēniem.
◆ 24. un 25. janvārī Preiļu pilsētas čempionāts minifutbolā, sākums plkst. 16.00.
◆ 24. un 25. janvārī Jēkabpils kausa izcīņa minifutbolā 1985. gadā dzimušiem zēniem.
◆ 24. un 25. janvārī Latvijas čempionāts volejbolā Rīgā. Piedalās Preiļu sieviešu volejbola komanda.
◆ 28. janvārī Dienvidaustrumlatvijas basketbola līgas spēles. Preiļi — Špoģi. Sākums plkst. 19.30.

Rožupes kultūras nams

◆ 24. janvārī Līvānu kultūras nama dramatiskā kolektīva viesizrāde E.Lukjanskis «Palīgā sauciens».

Pelēču kultūras nams

◆ 23. janvārī plkst. 13.00 Nīdermuižas baznīcā svinīga valsts un vietējās nozīmes mākslas pieminekļu — gleznu atgriešana Nīdermuižas draudzei pēc restaurācijas.
◆ 24. janvārī balle, spēle «Zenīts», sākums plkst. 22.00.

Aglonas tautas nams

◆ 23. janvārī plkst. 20 uz sarīkojumu tiek aicināti 1991. gada barikāžu dalībnieki. Spēlēs J.Zieds Ziediņš.

Rudzātu kultūras nams

◆ 23. janvārī notiks atceres vakars tiem pagasta iedzīvotājiem, kuri barikāžu laikā brauca uz Rīgu, lai piedalītos tur organizētajās akcijās. Tikšanās dalībnieki pakavēsies atmiņās, noskatīsies videofragmentus par tā laika notikumiem. Patikamu vakara noskaņu radīs Pēteris Zītāns mūzika no Līvāniem.
◆ 24. janvārī pagasta kultūras namā rīkos pensionāru vakaru, kurā apsveiks tos astoņpadsmit pensionārus, kuri savas darba gaitas beidza aizvadītajā gadā. Sapulcējušos iepriecinās pagasta pašdarbnieku sagatavotais koncerts un Pēteris Zītāns mūzika.

Rudzātu vidusskola

◆ 2. februārī notiks sveču balle, 1.-4. klašu skolēni sarīkos zīmējumu izstādi, 5.-12. klašu skolēni izstādīs pašu lietās svecas, pasākumā piedalīsies arī poētiskais klubiņš vidusskolā.
◆ 6. februārī notiks tikšanās ar vidusskolas studējošajiem absolventiem. Šoreiz aicināti ir ne tikai augstskolu studenti, bet arī arodskolu audzēkņi.
◆ 14. februārī Valentīna dienā tiks rīkots draudzības vakars ar kaimiņu skolas skolēniem. Šajā vakarā skolas jaunieši ir iecerējuši sarīkot pašmāju «Laimas spēli».

Jersikas kultūras nams

◆ 24. janvārī plkst. 21 Jersikas pagasta kultūras namā notiks modes skate, ar saviem darbiem konkursā piedalīsies pagasta rokdarbnieces, trikotāžas izstrādājumu parādīs Jēkabpils firma «Viola», būs arī «nepieradinātās modes» tērpu demonstrējumi. Pasākumu kuplīnās grupa «Otto» no Balviem.

Informāciju sagatavoja
L.Rancāne un M.Dziesma

Rajona kultūras iestāžu vadītāju ievēribai. Informāciju par sarīkojumiem lūgums paziņot pirmsdienās no plkst. 9.00 līdz 12.00 pa tālruni 21996.

Kā cīnīties pret apsaldēšanos un gripu darba vietās?

Neviena slimība nerada vairāk zaudētu darba dienu un ar to saistītās izmaksas uzņēmējiem kā parastā apsaldēšanās un influenza jeb t.s. gripa. Iespējas cīnīties pret apsaldēšanos un gripu ir visai nosacītas, taču ir daži pasākumi, ko jebkurš darba devējs var veikt, lai nedaudz mazinātu kārtējās nepatīkšanas un zaudējumus gaidāmā «apsaldēšanās sezonā».

Apsaldēšanās (iesnas u.tml.) un smagāka saslimšana ar gripu rodas no vīrusiem, kuri vairojas pazemināta gaisa mitruma apstākļos, kas sastopami gada vēsos un aukstos mēnešos. Tā ir vienīgā klimatisko apstākļu saite ar kāpinātu saslimšanu, ko atzīst modernā medicīnas zinātne. Tas, ka indivīds ir nosalis vai samircis, nav apsaldēšanās cēlonis.

Pret iesnām un gripu sargā roku mazgāšana

Zinātniski pētījumi liecina, ka vīrusi, kas izraisa iesnas un gripu, tiek pārnesti ar cilvēku rokām un ar gaisa pilieniņiem, slimniekam šķaudot vai klepojot. Tādēļ darba vietās ir svarīgi, lai darbinieki bieži mazgā rokas un tās slauka prommetamos papīra dvieļos. Iesnu slimniekiem, kas tomēr nodomājuši strādāt, ieteicams atturēties sarokoties ar veselajiem, to attiecīgi paskaidrojot, lai darba biedri vai viesi birojā nepārprastu šādu attieksmi.

Nekaitē arī darba vietas labi vēdināt, tātad darīt tieši pretējo, ko prasa tautā izplatītie ticējumi par apsaldēšanos. Mērens, īslaicīgs caurvējš drīzāk nedaudz mazinās inficēšanās iespējas, nevis «apsaldēs» jūsu darbiniekus. Jaatceras, ka, neskatoties uz visu, pētījumi liecina, ka visparastākā inficēšanās vieta ir mājas (lai gan vīrusus var ievazāt no citu ģimenes locekļu darba vietām vai arī no bērnu dārza vai skolas).

Vakcinēties ieteicams riska grupām

Šinīs dienās darba vietās var notikt pārrunas par vakcinēšanos pret gripu, arī uz uzņēmuma rēķina. Šāda visu darbinieku vakcinēšana nav obligāta, un, vai tā ir nepieciešama, lai spriež katrs uzņēmējs pats. Medicīnas pētījumi liecina, ka vakcīna pret šoziem gaidāmo gripas variantu nosargā, augstākais, 70% vakcinēto.

Vakcinēšanās toties stingri ieteicama sirds, plaušu un nieru slimniekiem, kā arī tiem, kam pāri 65 gadiem. Ieteicams arī vakcinēties cilvēkiem, kam ir cieši ģimenes vai darba kontakti ar personām, kas iekļaujas šinīs kategorijās. Tātad visas darba vietas vai noteikta kolektīva vakcinēšana būtu saprātīga, lai sargātu kolēģus ar minētajām kaitēm vai īpašībām. Jebkuram, kas alerģisks pret olām, nevajadzētu vakcinēties!

Iesnām var tikai mazināt simptomus

Tiem, kas saslimuši ar iesnām vai gripu, ieteicams atpūsties mājās un, iespējams, mīkstināt slimības atsevišķus simptomus. Gripu un iesnas «izārstēt» nevar. Ieteicams dzert daudz šķidruma, piemēram, sulas, bet atteikties no alkohola un pārtraukt smēķēšanu slimības laikā (vēl labāk — uz visiem laikiem!). Antibiotikas nevar izārstēt iesnas vai gripu, un tās nav ieteicams lietot, ja nav ārsta konstatēta iekaisuma.

Ieteicams arī uzmanīgi rīkoties ar dažādām iesnu un gripas zālēm. Pret vīrusu infekcijām zāļu nav, taču ir iespējams mazināt dažus gripas simptomus, piemēram, muskuļu sāpes vai drudzi (noder aspirīns vai tā aizstājēji). Jāvēro, vai zāļu blakus efekts (piemēram, nogurums ar dažādām zālēm, kas «tīra» degunu) nav ļaunāks par pašu simptomu (piemēram, šoferiem vai datu ievadītājiem).

Iesnas un gripa, neskatoties uz sagādātām neērtībām, ir normālas saslimšanas, kas vienkārši jāizcieš pāris reizes gadā.

«Dienas bizness»

Pārdod lauksaimniecības tehniku un MTZ rezerves daļas. Tāl. 48546, mob. tel. 9-344527.

SIA "Latagra"
tirgo amonija salpetri ar magniju un kalciju pledevu par Ls 65 par tonnu. Tirgo arī cita veida minerālmēslus un augu aizsardzības līdzekļus. Iespējama bezmaksas uzglabāšana.

Informācija Rīgā:

7027468; 7027575; mob. 9-343528

Tirdzniecības vietas:

Iecavā 239-41541; 41713;

Daugavpilī 254-74537;

Rēzeknē 246-35884;

Skrundā 233-31534.

 LASKANA

Piedāvā augstāko cenu papīrmalkai Aglonas stacijā:

● bērzs, 23 \$,
● egle, priede, 16 \$,
● apse, 7,5 \$.
sīkbaļķiem dzelzsbetona rūpnīcā:
● egle, priede (3,10 m), 23 \$.
Iepērk arī no cirmām.
Apmaksa tūlītēja. Vairumpiegādātājiem piemaksas.
Par fiskāla pakalpojumiem zvanīt pa tāl. 22293, 9-355671.
Uzziņas pa tāl. 65085, 15189 vakaros.

Iepērk gaļu. Augstas cenas. Samaksa uz vietas. Informācija pa tāl. 21310.

Pārdod Ford Sierra, 1983. g., Ls 650; Opel Ascona, 1984. g., Ls 650. Mašīnas tikko no Vācijas. Tāl. 48546, mob. tel. 9-344527.

Par visaugstākajām cenām firma iepērk jaunlopus, liel-lopus un zirgus.
Ir piemaksas. Samaksa tūlītēja. Tāl. 55658.

LKCS «Turība» uzņēmums «Hanza» plašā sortimentā piedāvā mūsu valstī un ārzemēs ražotus alkoholiskos dzērienus par zemām cenām. Vairumpircējiem iespējama piegāde un atlaides.
Mūsu adrese: Daugavpilī, Komunālā ielā 71. Tāl. 8-254-74602.

Pērk papīrmalku un bērza finierklušus mežā pie ceļa, cirmsas. Iespējami forvardera pakalpojumi.
Samaksa tūlītēja. Tāl. 23743, mob. tel. 29-355766.

22. janvārī pārdos labas brūnas un baltas dējējvistas Līvānos 9.00, Rožupē 9.30, Sutros 9.55, Ančkinos 10.20, I Vārkavā 10.40, II Vārkavā 11.00, Raudaukā 11.30, Pelēčos 11.50, Ārdavā 12.10, Rušonā 12.30, Aizkalnē 12.50, Preiļos 13.10, Riebiņos 13.50, Stabulniekos 14.10, Galēnos 14.30, Silukalnā 14.50.

Pārdod

VW Santana, 1.6. Tāl. 21462;
T-40 AM ar palaidies dzinēju, 1990. g. (1100 mot./st.). Tāl. 37535;
M-2140. Tāl. 21600;
DT-75. Tāl. 46633;
smagos diskus. Tāl. 54692;
lauku mājas Aizkalnes pag. «Daugaviešos». Tāl. 54606;
trīsistabu dzīvokli Līčos. Tāl. 42224;
kartonu Deisswil (1,60 mm, 80 x 100). Tāl. 22398;
govī. Tāl. 54629;
darba zirgu. Tāl. 42808.

Pērk

smagās mašīnas MAZ, KAMAZ. Tāl. 8-251-22212;
govī. Tāl. 23334;
kartupeļus, sīpolus, graudus. Tāl. 55645.

Dažādi

Vajadzīgs lopu pienēmējs - mērītājs. Tāl. 55658.
Angļu valoda bērniem no 6 gadiem un iesācējiem. Individuālas nodarbības. Zemas cenas. Tāl. 22205.

LĪDZJŪTĪBAS

Prom aizejošo neatsaukt, — mēs zinām, Un sevi satumstam, kad diena riet.
Mēs bieži saulei māti pielīdzinām,
Un vienmēr ticam, viņa neaiziet.
Izsakām līdzjūtību skolotājai Veronikai Pastarei, MĀMUĻU smiltājā izvadot.
Aizkalnes pagasta padome un pagasttiesa

Saulīt tecēj tecēdama,
Es paliku pavēnī,
Nava savas māmuliņas,
Kas iecēla saulītē.
Esam kopā ar Veroniku Pastari, MĀMUĻU kapu kalniņā izvadot.
Aizkalnes folkloras ansamblis un Jasmuižas draudzes koris

Veca, veca māmuliņa
Bez spēciņa palikusi,
Ikkatram bērziņam
Pa saujai iedevusi.
Skumju brīdī esam kopā ar Veroniku Pastari, MĀMUĻU kapu kalniņā vadot.
Aizkalnes pamatskolas bijušie un esošie darbabiedri

Galā ir darbs...
Noslēdzas gadi
Skaisti un skarbi.
J.Silazars
Sēru brīdī esam kopā ar Helēnu Jablonsku, TĒVU mūžībā pavadot.
Līvānu pilsētas dome